

ÇHD

Hatay

Antakya-Defne-Samandağ

Deprem Gözlem Raporu

Şubat-Mart 2023

ÖNSÖZ

6 Şubat 2023 Pazartesi günü Türkiye saati ile 04.17’de ve 13.24’te merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan iki büyük deprem (Mw 7,8 ve Mw 7,7); Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Şanlıurfa, Diyarbakır, Adana, Adıyaman, Osmaniye, Kilis, Malatya olmak üzere toplam 10 ilde yıkıcı etki göstermiştir. Resmî açıklamalara göre 50 binden fazla insanın hayatını kaybettiği, 130 binden fazla binanın kullanılamaz (yıkık, acil yıkılması gereken, ağır hasarlı) hale geldiği bilinmektedir. Bölgede yaşayan milyonlarca insanın yaşamı doğrudan etkilenmiş, ölü ve yaralı sayıları bugün hâlâ kesin olarak tespit edilememiştir. Yapıların depreme dayanıklı olmaması ve bu konuda yeterli denetimlerin yapılmamış olması, depremin etkilediği coğrafi alanın genişliği, arama kurtarma çalışmalarının yetersizliği, hazır bulunan ekiplerin harekete geçmesine izin verilmemesi, koordinasyon eksikliği, çöken iletişim altyapısının ayağa kaldırılamaması, iletişim olanaklarının daraltılması gibi nedenlerle Türkiye tarihinde görülmemiş büyüklükte ve son derece vahim bir tablo ortaya çıkmıştır.

Depremin hemen ardından deprem bölgelerinde incelemeler yapmak ve depremzedelerle dayanışmak üzere Çağdaş Hukukçular Derneği üyesi avukatlar olarak yola çıktık. Gruplar halinde farklı şehirlerde dayanışma ve yardım faaliyetlerine katıldık, inceleme ve gözlemlerde bulduk. Delil niteliği olan yapı denetim evraklarının savcılıkça muhafaza altına alınması için mücadele ettik. Deprem bölgelerindeki kaosu fırsat bilen kolluk kuvvetlerinin insan canına kast eden uygulamalarını tespit edip işkenceye son verilmesi çağrısında bulduk. Deprem bölgelerinden kaçırılan refakatsiz çocuklara dair gelen ihbarlar doğrultusunda olayın aydınlatılması için suç duyurusunda bulduk. Depremzedelerin hangi haklara sahip olduğunu bilmeleri için bilgilendirme metinleri hazırladık.

Hazırladığımız bu raporla Antakya, Defne ve Samandağ’da 8 Şubat – 6 Mart 2023 tarihleri arasında yaptığımız saha çalışmasını ve değerlendirmelerimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz. İskenderun başta olmak üzere Hatay’ın diğer ilçelerine dair henüz yeterli düzeyde gözlem yapılamadığından bu raporda kapsamlı değinilememiştir. Yaşanan ölümlerin, yaralanmaların ve hak ihlallerinin tüm sorumluları tespit edilene kadar mücadele etmeye devam edeceğiz.

1974

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

İÇİNDEKİLER

I-) Bölgenin Genel Durumu

A-) Hatay'ın Demografik ve Politik Yapısı

1-) Antakya

2-) Defne

3-) Samandağ

B-) Yardımlar ve Arama Kurtarma Bakımından Yapılan Ayrımcılık

C-) Yapıların Hukuka Aykırılığı/Eskiliği/Denetimsizliği

D-) Koordinasyon Merkezleri

II-) Karşılaşılan Hak İhlalleri

A-) Afete İlişkin Doğrudan İhlaller

1-) Acil Müdahale Noksanlığı

- Ulaşım
- Arama-Kurtarma
- Sağlık
- Genel Koordinasyon Noksanlığı

2-) Temel İhtiyaçların Noksanlığı

- İletişim- Elektrik – Su
- Barınma-Beslenme
- Halk Sağlığı
- Kadınların İhtiyaçlarının Toplumsal Cinsiyet Normları Nedeniyle İkincilleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun'daki Koruyucu Önleyici Tedbirlere İlişkin Başvuru Mekanizmalarının İşletilmemesi
- Gönüllü Yardım Faaliyetlerinin Engellenmesi
- Hayvanların Gözetilmemesi

3-) İkinci Büyük Depremlere İlişkin İhlaller

B-) ÇHD Olarak Müdahil Olduğumuz İhlaller

1-) Güvenlik Sorunu

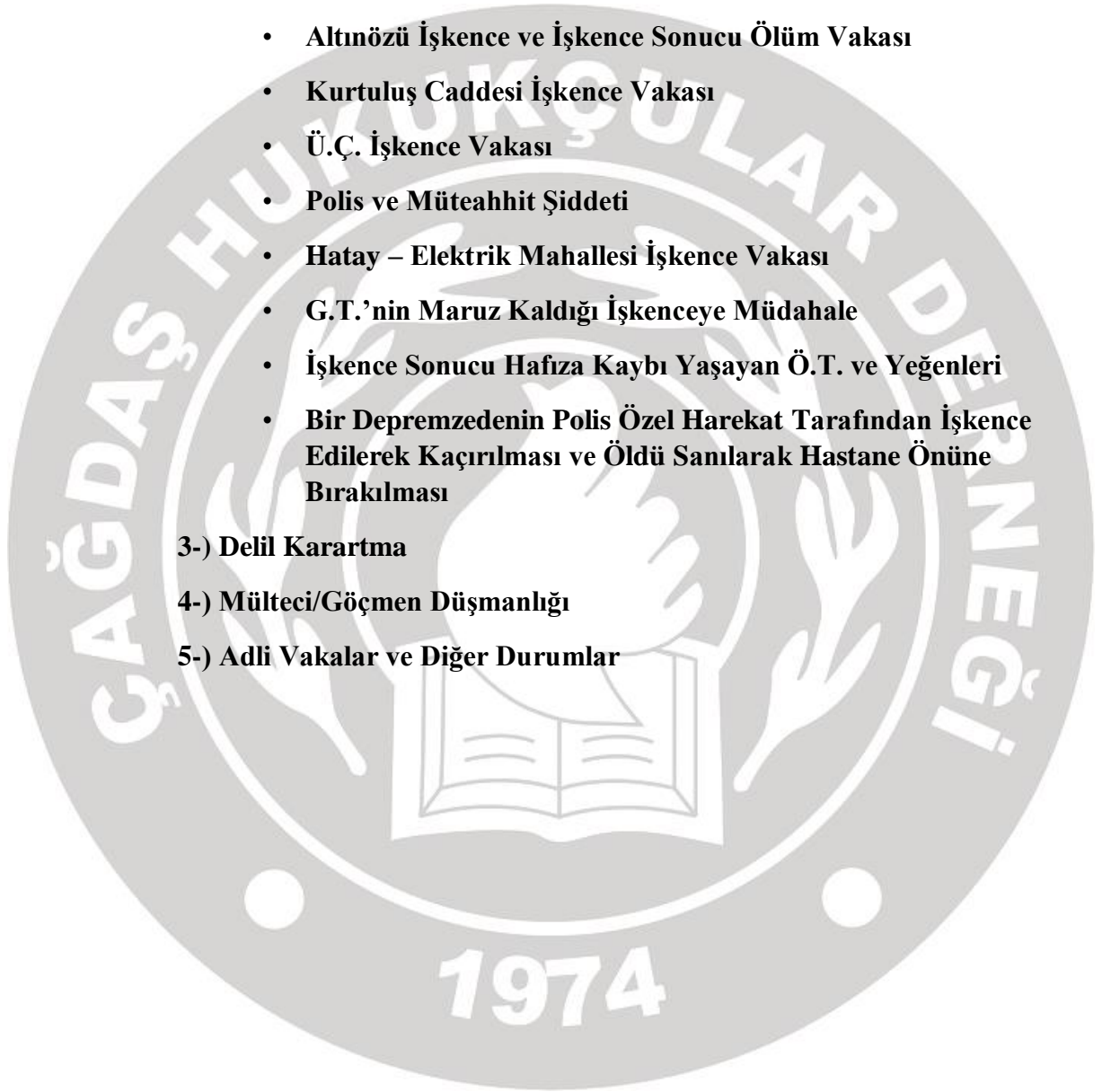
2-) İşkence ve Kötü Muamele

- **Sivil Araçlı Görevsiz ve Silahlı Kolluğun Hak İhlalleri**
- **Antakya'da Üniformalı ve Silahlı Özel Harekat Polislerinin Kullandığı Plakasız Sivil Araçlar ve Plakasız Akrepler**
- **Altınözü İşkence ve İşkence Sonucu Ölüm Vakası**
- **Kurtuluş Caddesi İşkence Vakası**
- **Ü.Ç. İşkence Vakası**
- **Polis ve Müteahhit Şiddeti**
- **Hatay – Elektrik Mahallesi İşkence Vakası**
- **G.T.'nin Maruz Kaldığı İşkenceye Müdahale**
- **İşkence Sonucu Hafıza Kaybı Yaşayan Ö.T. ve Yeğenleri**
- **Bir Depremzedenin Polis Özel Harekat Tarafından İşkence Edilerek Kaçırılması ve Öldü Sanılarak Hastane Önüne Bırakılması**

3-) Delil Karartma

4-) Mülteci/Göçmen Düşmanlığı

5-) Adli Vakalar ve Diğer Durumlar

I-) BÖLGENİN GENEL DURUMU

A-) HATAY'IN DEMOGRAFİK VE POLİTİK YAPISI

2022 yılındaki toplam nüfusu 1.686.043'tür. Antakya ve Defne merkez ilçeleri olmak üzere 15 ilçeden oluşmaktadır. Verimli topraklara sahip olması ve kervan yollarının üzerinde bulunması sebebiyle kozmopolit bir nüfus yapısına sahiptir. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde seçimi yüzde 55,16 ile aynı zamanda eski AKP Antakya Belediye Başkanı olan CHP'nin adayı Lütfü Savaş kazanmıştır. İl Genel Meclis seçimlerinde de CHP yüzde 37,64 oy oranı ile birinci parti olmasına rağmen 87 üyelik mecliste AKP 38 üye ile üye sayısı bakımından çoğunluğa sahip olmuştur.

1-) ANTAKYA

İlçenin 2022 yılındaki toplam nüfusu 399.045'tür. İlçe 2012 yılında çıkarılan belediye yasası ile homojen olarak Sünni bir toplum şeklinde dizayn edilmek istense de tarihsel olarak farklı millet ve dinlerden halkın iç içe geçmiş yapısı sebebiyle bu tam olarak mümkün olmamıştır. İlçede Sünni, Arap ve Türkler çoğunluk olmak üzere, Suriyeli ve Afgan göçmenler/mülteciler, Arap Aleviler, Ortodoks, Katolik ve Protestan Hristiyanlar ile Yahudiler iç içe yaşamaktadır. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde seçimi yüzde 55,26 ile AKP'nin adayı İzzettin Yılmaz kazanmıştır. İlçe Belediye meclis seçimlerinde de AKP yüzde 54,21 oy oranı ile birinci parti olmuştur.

2-) DEFNE

İlçenin 2022 yılındaki toplam nüfusu 165.494'tür. İlçe 2012 yılında çıkarılan belediye yasası ile Antakya ilçesine bağlı kalabalık Arap Alevi yerleşimlerinin Merkez ilçe Antakya'dan ayrılması amacıyla kurulmuş, coğrafi olarak Antakya'ya bağlanması mümkün olmayan birkaç Sünni Türk köyü dışında Arap Alevi halkın yoğun olduğu bir ilçedir. Defne ilçesinin Antakya ilçesinden coğrafi olarak ayrılması mümkün olmayan kent kısmında Arap Aleviler, Sünni Türk'ler ve göçmenler/mülteciler iç içe yaşamaktadır. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde yüzde 68,54 oy oranı ile CHP'nin adayı İbrahim Güzel kazanmıştır. İlçe Belediye meclis seçimlerinde de CHP yüzde 75,75 oy oranı ile birinci parti olmuştur.

3-) SAMANDAĞ

İlçenin 2022 yılındaki toplam nüfusu 123.447'tür. İlçe çoğunluğu Arap Alevi (Nusayri) olmak üzere, Ortodoks ve Ermeni Hristiyan, Yahudi ve Sünni Türkler'den oluşan kozmopolit bir nüfus dağılımına sahiptir. Suriye iç savaşının Arap Alevi halkında verdiği mezhepsel tedirginlik sebebiyle halk ilçede göçmenlerin/mültecilerin yerleşmesine itiraz etmiş olup deprem sırasında da ilçede göçmen/mülteci yerleşimi bulunmamaktadır. 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde seçimi yüzde 63,24 ile aynı zamanda eski CHP Hatay Milletvekili olan CHP'nin adayı Refik Eryılmaz kazanmıştır. İlçe Belediye Meclis seçimlerinde de CHP yüzde 67,72 oy oranı ile birinci parti olmuştur.

B-) YARDIMLAR VE ARAMA KURTARMA BAKIMINDAN YAPILAN AYRIMCILIK

6 Şubat 2023 tarihinde 9 saat arayla yaşanan depremlerin ardından Devlete bağlı kurumların 3 gün boyunca arama kurtarma ve yardım çalışmalarına başlamadığı gözlemlenmiştir. Çok geç başlayan arama kurtarma ve yardım faaliyetlerinde ise, yağma yalanı bahane edilerek gönüllülerin Arap Alevi halkın yaşadığı yerlerde çalışmalarının engellenmeye çalışıldığı, Sünni kesimin yaşadığı yerlerde ise yapılan tüm yardım faaliyetlerinin engellendiği gözlemlenmiştir. Sünni çoğunluk bu engelleme sebebiyle kısa bir süre tüm yardımlardan mahrum bırakılmıştır. Arap Alevi nüfusun yaşadığı yerlerde ise yardım faaliyetleri devlet güçlerinin tüm engellemelerine rağmen sosyalistlerin öncülüğündeki gönüllülerin çabaları ile sürmektedir. Samandağ sahilinde kurulan çadır kentin, bölgenin kumsalına kurulmuş olması çadır kentin yapısı itibariyle göstermelik olmaktan öteye geçemeyeceği gözlemlenmiştir.

Şubat ayı sonu, mart ayı başı gibi kurulmaya başlanan diğer çadır kentlerin de bölgenin hava koşullarına dahi uygun olmadığı çok geçmeden ortaya çıkmıştır. Örneğin “Dursunlu” bölgesine kurulan çadır kent 6 Mart'ta gerçekleşen ilk yağmurda çamur içinde kalmış, çadırlar rüzgarla uçmuş, depremzede halkımız ve eşyaları ıslanmış, çamur içinde kalmıştır. Kötü hava koşullarına dayanıksız olan bu çadır kentler maalesef ki hava koşullarının daha iyi olduğu zamanlar için de uygun değildir. Hatay ilinde yaz mevsimi diğer illerimize oranla daha uzun sürmekte ve sıcaklık ortalaması da diğer illerimize göre oldukça yüksek olmaktadır. Boş arazilerin ortasına kurulan çadır ve konteyner kentlerde tek bir gölgelik alan bile bulunmamakta içinde bulunduğumuz bahar mevsiminde havanın iyi olduğu günlerde çadır ve konteynerlerin içinde durulamamaktadır.

Kente yönelik devlet yardımları yok denecek kadar az ve işlevsiz yerlerde kurulmuş olmasına rağmen (Expo alanı, Şehir Stadyumu, Büyük Antakya Parkı) seçilen yerler Arap Alevi nüfus ve diğer azınlıkların yardımlara ulaşmasının daha zor olduğu yerlerdir. Kentte tek ulaşım özel araçlardır. Devlet yardımlarının olduğu alanlara ise herhangi bir vasıta kullanmadan ulaşmak çok zordur öyle ki devletin yardım alanları devletin kurduğu AFAD ve Kızılay'ın yardım çadırlarının dahi uzağında kurulmuştur.

Defne Kaymakamlığı yakınında bulunan Uğur Mumcu Meydanında kurulan küçük çadır kentin ise sürekli su sızıntısı olduğu gözlemlenen, dereye yakın alt geçidin üzerine kurulmuş güvenliksiz bir alan olduğu gözlemlenmiştir.

C-) YAPILARIN HUKUKA AYKIRILIĞI/ESKİLİĞİ/DENETİMSİZİĞİ

Söz konusu depremler sonrasında rapora konu bölgelerde hasarsız bina neredeyse yok denecek kadar azdır. Özel mülkiyete tabi binalar dışında bölgedeki kamu binalarının da tamamına yakını hasar almış, yıkılmış ya da kullanılamayacak hale gelmiştir. Derneğimiz bünyesinde **kamu binalarının** özellikle depremden sonra kullanılması birinci derece önem

ihativa eden hastane, sağlık ocağı, dispanser, okul, yurt gibi kamu binalarının depremde sonraki durumlarının araştırılması için bir ekip oluşturulmuş, uydu haritalarından tarama yapan listeleme ekibimiz yıkılan ya da hasarlı kamu binalarını listeleyerek sahadaki dernek üyelerimize iletmişlerdir. Bu alışmalar neticesinde aşağıda yer alan yıkılmış veya ağır hasarlı olan hastane, okul, yurt ve kamu binaları fotoğraflanmıştır. Bu tespitlerle ilgili suç duyurusu ve diğer başvurular hazırlanmaktadır. Aşağıda dernek üyelerimizin katıldığı hasar tespiti ve delil tespiti sonucunda güncel durumları saptanan binaların listesi ve durum değerlendirmeleri yer almaktadır.

2007 yılında Amik Gölü'ne ait arazinin üstüne kurulan ve daha önceki yıllarda olumsuz hava koşulları nedeniyle defalarca kullanılamaz hale gelen Hatay Havaalanı, 6 şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremde de yine kullanılamaz hale gelmiştir. Depremler sonrasında 3 kilometrelik pistin 35 ayrı noktasında oluşan parçalanmalar ve yarıklar sebebiyle Hatay Havalimanı ulaşıma kapatılmış 12 şubat 2023 tarihinde tekrar hizmet vermeye başlamıştır

Depremi ardından 2 gün boyunca çalışamaz hale gelen Mustafa Kemal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ni 2. günün sonunda hasta almaya başlayabilmiştir.

Yine İşkenderun Devlet Hastanesi, Eski Antakya Devlet Hastanesi tamamen kmştr. şehir Hastanesi'nin ise belirli bir bölümü hasar grmştir.

İşkenderun Antakya yolunda hasar görülmemiş ancak depremin 5. günü itibariyle hala trafik akışının sağlanamadığı gözlemlenmiştir. Antakya vre yolunda Ekinci yol kavşağı ile Subaşı arasındaki kısımda yol ile köprüler arasında yarıklar ve kot farkı oluştuğu gözlemlenmiştir. Samandağ- Antakya yolunun birçok yerinde kmelemler olduğu gözlemlenmiştir. Antakya şehir Merkezindeki yollarda enkazlar sebebiyle tıkanmalar olduğu, Antakya İzmir Caddesi'nde yol üzerine kayaların olduğu ve depremin 10. Gününde dahi temizlenmemiş olduğu gözlemlenmiştir.

- Tespitlerde Bulunulan Hastaneler:

Antakya Akademi Hastanesi(yıkılmış)

Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi Ek Hizmet Binası-Eski Devlet Hastanesi (yıkılmış)

Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Kampüsü Aysel Sabuncu Poliklinikleri (kullanılmıyor)

Özel Defne Hastanesi (st katlarında kme var)

Özel Doğu Akdeniz Hastanesi (hasarlı)

Eski İşkenderun Devlet Hastanesi (ağır hasarlı)

Yeni İşkenderun Devlet Hastanesi (7 Mart itibariyle ilk kez girilmiş, kolonlar gclendirilmeye çalışılıyor, zemin kayması iddiası var)

Samandağ Devlet Hastanesi (hasarlı, depremden sonra bir süre kullanılamamış, Mart ayı başında bazı bölümler kullanıma açılmış durumda)
Özel Kırıkhan Can Hastanesi (ağır hasarlı)
Kırıkhan 2 Nolu Göçmen Sağlığı Merkezi (yıkılmış)
Yenisaray Yaşlı ve Engelli Bakım Evi (ağır hasarlı)
Türk Kızılayı İskenderun Şubesi (kolonlar hasarlı)

- Tespitlerde Bulunulan Okullar ve Yurtlar:

Osman Ötken Anadolu Lisesi Kız Pansiyonu (ağır hasarlı)
Evliya Çelebi Anadolu Lisesi (ağır hasarlı)
Polis Akademisi (yıkılmış)
Özel Defne Koleji (yıkılmış)
Sınav Koleji (zemin kayması)
Dr. Mustafa Gençay İlkokulu (ağır hasarlı)
Özel Aksaray Ortaokul Erkek Öğrenci Yurdu (ağır hasarlı)
Antakya İlçe Müftülüğü Hz. Hafza Yatılı Kız Kuran Kursu (yıkılmış)
Özel İlim Yayma Cemiyeti Hacı Faide Atakaş Erkek Öğrenci Yurdu (ağır hasarlı)
Antakya Lisesi Kız Öğrenci Pansiyonu (yıkılmış)
Antakya Öğretmenevi (yıkılmış)
Antakya Anadolu Lisesi (yıkılmış)
Ekinci Atatürk Ortaokulu (hasarlı)
Kırıkhan Açık Anadolu Lisesi (ağır hasarlı)
Şehit Hurşit Uzel İmam Hatip Ortaokulu / Aynı Binada Şehit Hurşit Uzel Kız Kuran Kursu/ Erkek Kuran Kursu (ağır hasarlı)
İlim yayma cemiyeti Aysel Sabuncu Kız Yurdu (hasarlı)
Gülbağçe Erkek Öğrenci Yurdu (ağır hasarlı)
Sabancı Kız Öğrenci Yurdu (hasarlı)
Hatay Cemil Meriç Erkek Öğrenci Yurdu (ağır hasarlı)
Özel Ovakent Ortaokul Kız Öğrenci Yurdu (hasarlı)
Hatay İskenderun İnönü Ortaokulu (hasarlı)
Hatay İskenderun İnönü İlkokulu (hasarlı)
Denklem Kursu (Eski Özel Simya Ortaokulu) (yıkılmış)
Samandağ Atatürk Anadolu Lisesi (ağır hasarlı)

D-) GÖNÜLLÜ KOORDİNASYON MERKEZLERİ ve FAALİYETLERİ

Defne'deki Koordinasyon Merkezleri'nin Asi Nehri'nin iki yakasında toplandığı görülmüştür. Sevgi Parkı, Dostluk Parkı, Atatürk Parkı, Semt Pazarı ve Armutlu-Akdeniz Mahallesi'nde gönüllü koordinasyon merkezleri kurulduğu görülmüştür.

Defne bölgesinde Dostluk ve Sevgi Parkı, Armutlu Semt Pazarı çevresinde sol-sosyalist partiler ve devrimci kurumlarla birlikte depremzedeler için dayanışma bölgeleri kurulmuştur. Burada ailelerin bir arada kalacağı çadırlar, çocuklar için kurulan oyun alanları ve kadınlara özel soyunma kabinleri vardır. Günde 3 öğün olacak şekilde her koordinasyon merkezinde de sıcak yemekler çıkmaktadır. Çocuklar için akşamları sinema gibi etkinlikler düzenlenmekte, akranları ile zaman geçirmeleri sayesinde depremin yarattığı tahribat biraz da olsa azaltılmaya çalışılmaktadır. (Sevgi Parkı'na özel kolluk baskısıyla depremzede aileler birer ikişer alandan ayrılmış, son olarak 2 Mart'ta Sevgi Parkı boşaltılmıştır)

Samandağ'da ise Jan ve Suphi Beyluni Anadolu Lisesi'nde bölgenin en kapsamlı koordinasyon merkezi civardaki tüm demokratik kitle örgütlerinin ortaklaşa çabasıyla kurulmuştur. İlerleyen süreçte sahil hattında Samandağ Deniz Stadyumu yakınındaki bir çay bahçesine ve farklı mahallelere de başka koordinasyon merkezleri kurulduğu görülmüştür.

Bu merkezlerde demokratik kitle örgütleri ile çeşitli bağımsız sivil bileşenlerin her türlü arama kurtarma, sağlık, barınma, beslenme, ısınma, hukuki destek, psikolojik destek, çocukların özel ihtiyaçları, erzak, temizlik malzemesi, temel ihtiyaç malzemeleri, hayvanların tedavileri ve beslenmeleri gibi deprem bölgesinin her türlü ihtiyacını karşılamaya yönelik olağanüstü çabalarla faaliyet yürüttükleri görülmüştür. Depremler sonrasında halkın hemen her ihtiyacına neredeyse hiçbir devlet kurumu desteği yahut organizasyonu olmaksızın bu koordinasyon merkezleri koşmuştur.

Bu bölgelerde aynı zamanda birçok hukuk örgütü tarafından depremzedelerin hukuki sorunlarını gelip danışabileceği masalar oluşturulmuştur.

Samandağ'da ortak bir hukuk koordinasyonu kurulmuş ve çeşitli köy ve semtlere ziyaretler yapılarak halk hukuki süreçler hakkında bilgilendirilmesi planlanmıştır.

Samandağ'da Eğitim-Sen şubesinde ve Serinyol'da depremzede halkla bir araya gelinmiş ve depremin yol açtığı hukuki sorunlara dair bilgilendirme yapılmıştır. Hasar tespitlerine itiraz süreçlerine ilişkin örnek dilekçeler dağıtılmıştır.

II-) KARŞILAŞILAN HAK İHLALLERİ

A-) AFETE İLİŞKİN DOĞRUDAN İHLALLER

1-) Acil Müdahale Noksanlığı

a-) Ulaşım

6 Şubat 2023 Pazartesi günü Türkiye saati ile 04.17'de ve 13.24'te merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan iki büyük deprem sonrasında dernek

üyelerimiz farklı ulaşım yollarını kullanmak suretiyle deprem bölgelerine gitmeye çalışmış olup, raporun bu kısmında farklı ulaşım yollarının kullanılmasına dair gözlemler ve tanık olunan ihlaller paylaşılacaktır.

Depremlerin olduğu gün 6 Şubat 2023 tarihinde akşam 21.00'da İzmir'den hareket eden üyelerimiz karayolunu kullanmış, Konya-Ereğli hattının tıkanması sonucunda Ankara üzerinden Hatay'a ulaşmayı planlarken Ankara yolunun da hava şartları neticesinde kapandığı bilgisi alındığından, Konya- Ereğli yolu üzerinden devam etme kararı almıştır. Konya-Ereğli hattında yaklaşık 6 saat beklemek durumunda kalınmış, yol yine trafikte kalan gönüllülerin kendi imkanlarıyla açılmıştır.

Karayolları Genel Müdürlüğü, jandarma ya da diğer yetkili kurumların hava şartları ve trafikteki araçların kaza yaptığı iddiası ile kapalı tutulan yolları açmak için herhangi bir girişimine rastlanmamış, trafikte bekleyen gönüllüler aynı hatta bekleyen belediye araçlarından (vinç) destek isteyerek yolun açılmasını sağlamış, yolda fermuar oluşturarak ambulans, itfaiye, vinç ve arama kurtarma ekiplerince kullanılacak ağır ekipman araçları, AFAD gönüllüleri ve diğer gönüllü arama kurtarma ekiplerinin araçlarının geçmesini ve deprem bölgelerine doğru yola çıkmasını sağlamış, ardından da yardım tırları ve depremzede yakınlarının aynı hat üzerinde ilerleyebilmelerini sağlamışlardır.

İzmir'den Hatay'a 31 saat süren yolculuk esnasında, defalarca Valilik tarafından deprem bölgelerine doğru hareket etmeye hazırlanan gönüllü araçların çıkışlarının engellendiği, Hatay'a girişlerde gönüllü araçlarına izin verilmediği gibi bilgiler üyelerimize iletilmiş, ulaşımın bu kadar uzun ve zorlu geçmesinin sebepleri olarak da hükümetin belirsiz refleksleri ve koordinasyonsuzluğu tespit edilmiştir.

7 Şubat 2023 tarihinde İzmir Adnan Menderes Havalimanı'ndan, saat 20.40'ta Adana'ya gerçekleşecek direkt uçuş için bilet alınarak Antakya'ya ulaşmak üzere uçağa binilmiş, deprem nedeniyle hasar görmeyen tek havalimanının Adana'da olduğu, bu nedenle Adana Havalimanı'ndaki yoğunluktan kaynaklı park pozisyonu gösterilemediği anonsları ile uçak içinde kapılar kapatıldıktan sonra, kalkış yapmadan dört buçuk saat bekletilmişlerdir.

Saat 02.40 sularında Adana'ya inilmiş, Adana'dan Antakya'ya karayolları ile ulaşmak hedeflenmiş ancak İskenderun'dan sonra karayolu trafik yoğunluğunun üst düzeyde olduğu gözlemlenmiştir. İskenderun- Antakya arası yaklaşık 60 km olan mesafe 9 saatte tamamlanabilmiştir. Yardım malzemesi taşıyan tırların, ambulans ve arama- kurtarma ekiplerinin de içinde olduğu tüm bu trafik yoğunluğunu düzenleyen herhangi bir devlet görevlisine, yetkiliye rastlanmamıştır. Akşam saatlerinde trafik polisi anonsu duyulmuş, yolun resmi plakalı yaklaşık beş araçtan oluşan bir konvoyun geçişi için açılmaya çalışıldığı görülmüştür.

Bu yoğun trafiğin ilk yaşanan depremden sonra bir hafta boyunca sürdüğü gözlemlenmiştir.

b-) Arama Kurtarma

Afet bölgesine varan ilk üyelerimiz 8 Şubat sabahı 03:00 sularında Defne'ye varmış olup, Dostluk Parkı ve Akdeniz Mahallesi'nde yer alan koordinasyon merkezlerine yerleştikten hemen sonra arama kurtarma çalışmalarına katılmışlardır. Üyelerimiz bu tarih itibariyle arama kurtarma faaliyetlerinde ekip liderliği, ihbar teyidi ve iletişim sorumluluğu gibi farklı pozisyonlarda görev üstlenmişlerdir. 8 Şubat günü üyelerimizin dahil olduğu gönüllü ekipler en az 5-6 depremeden enkaz altından canlı şekilde çıkartılmasına yardımcı olmuştur. Üyelerimiz 11 Şubat günü sonuna kadar aktif şekilde Antakya ve Defne ilçelerinde arama kurtarma faaliyetlerinde görev almışlardır.

Depremi ilk gününde yapılan uluslararası yardım çağrısı üzerine hızlıca ülkemize gelen pek çok ülkenin profesyonel arama kurtarma ekiplerinin saatlerce Adana Havalimanı'nda bekletildiği, bu ekiplerin ihtiyaç duyulan alanlara zamanında ulaştırılmadığı ve sahaya ulaşan ekiplere de gönüllüler dışında hiçbir lojistik destekte bulunulmadığı gözlemlenmiştir.

Aynı şekilde depremin ilk günü itibariyle bölgeye ulaşan madencilerin ve çeşitli yerli arama kurtarma ekiplerinin de uzun saatler havalimanında bekletildiği yönünde pek çok bilgi aktarımı alınmıştır.

Depremi 5. günü olan 11 Şubat'a kadar arama kurtarma faaliyetlerinin neredeyse tamamen teçhizatsız yerel gönüllü ekipler ve profesyonel yabancı ekipler tarafından yürütüldüğü not edilmiştir. Arama kurtarma faaliyetleri için yaşamsal önemdeki teknik ekipmanların ancak bu tarih itibariyle deprem bölgesine kısmen ulaştırılabildiği üzülecek not edilmiştir. İhtiyaç duyulan ses ve termal tarama cihazlarının, hilti gibi enkaz delmeye yarar araçların, jeneratörlerin ve ilgili iş makinelerinin depremin 3. gününe kadar kısmen de olsa sahaya yetiştirilmiş olması halinde binlerce insanın canının kurtarılabilirdiği, buna karşın bunca insanın çok basit organizasyonlarla giderilebilecek ihtiyaçlar ulaştırılmadığı için göz göre göre ölüme terk edildiği gözlemlenmiştir.

Arama kurtarma faaliyetleri için en kritik olan ilk günler istisnai ekipler dışında neredeyse bütün ekipler yalnızca kazma kürek yahut çıplak elle arama kurtarma faaliyeti yürütmek zorunda kalmıştır.

Özetle sanki bilinçli şekilde arama kurtarma faaliyetleri için en kritik saatlerden faydalanılmaması için yapılabilecek bütün ihmaller fazlasıyla yapılmıştır.

İlk günler sahada yalnızca farklı şehirlerden gelen belediye ekiplerinin arama kurtarma faaliyetlerine katıldığı, AFAD ve TSK gibi merkezi devlet kurumlarının arama kurtarma faaliyetlerine iştirakinin 11 Şubat tarihi itibariyle görülmeye başlandığı ve hatta TSK birimlerinin arama kurtarma faaliyetlerinden ziyade ağır silahlı askerler marifetiyle güvenlik önlemlerini öncelediği gözlemlenmiştir. Sahaya intikal eden resmi üniformalı yahut sivil kolluk mensuplarının organize şekilde bir arama kurtarma faaliyeti içinde olmadıkları görülmüştür.

AFAD akreditasyonu ile arama kurtarma faaliyetinde yer alan pek çok ekibin Hatay'a gelmek istemelerine rağmen özellikle Hatay'a gitmelerinin engellendiği ve çoğunun Adıyaman'a yönlendirildiği yönünde pek çok birincil yahut ikincil aktarım alınmıştır.

Devlet kurumlarının alandaki ihtiyacı karşılamaya kısmen de olsa yeterli olabilecek ekip ve ekipmanları depremin yaşandığı ilk haftanın geçmesinden sonra Defne ve Antakya ilçelerine göndermeye başladığı gözlemlenmiştir.

Depremin yaşandığı andan arama kurtarma faaliyetlerinin öncelikli olarak devam etmesi gereken ilk 7-10 günde sahadaki resmi ve gönüllü kuruluşların arasında neredeyse hiçbir koordinasyon olmadığı; bu faaliyetlerin asıl sorumlusu olan AFAD'ın bu görevini yerine getirmediği; valiliğin, kolluğun ve TSK'nın ne kendi aralarında ne de gönüllü ekiplerle koordinasyonu sağlayamadığı ve bu koordinasyonsuzluğun kurtarılması muhtemel pek çok vatandaşımızın canına mal olduğu gözlemlenmiştir.

Arama kurtarma faaliyetlerinde ihbar teyit mekanizmalarının çok önemli olduğu ve ne merkezi kurumların ne de yerel kurumların böylesi bir mekanizmalarının olmadığı da görülmüştür. Zaten yetersiz olan arama kurtarma ekipleri koca bir enkaz haline gelmiş ve neredeyse tamamen yıkılmış olan şehirdeki enkazlardan canlı çıkartmak için zamanla yarışırken, bir de gelen teyitsiz ihbarları değerlendirmekle çok fazla zaman da kaybetmişlerdir. Depremler ülkesi olan ülkemizde buna ilişkin bir mekanizmanın oluşturulmamış olmasının da ciddi bir noksanlık olduğu not edilmiştir.

Depremin 10. günü itibariyle geriye yalnızca mucize denilebilecek kurtarma çalışmalarının kalmış olduğu ve merkezi devlet kurumlarının temelinde bir arama kurtarma faaliyeti değil de enkaz ve ceset toplama faaliyeti yürütme görevini üstlenmiş olduğu gözlemlenmiştir.

c-) Sağlık

Koordinasyon merkezlerindeki gönüllü ekipler vasıtasıyla hem bu merkezlerde kalıcı hem de mümkün olduğunca tüm köy ve mahalleleri kapsayacak şekilde gezici temel sağlık hizmetleri ile ilaç dağıtımları yapılmıştır. Üyelerimiz özellikle ilk günlerde bu faaliyetlere organizasyonel katkılarda bulunmuştur. Gönüllü sağlık hizmetlerinin çok yetersiz ekiplerce ve çok kısıtlı malzemelerle yürütülmek zorunda kalındığı görülmüştür. Arama kurtarma faaliyetlerindeki gecikmeler gibi sağlık hizmetlerindeki tıbbi personel ve tıbbi ekipman noktasındaki günler ve haftalar süren gecikmeler çok fazla insanımızın canına yahut sağlığına mal olmuştur.

Enkazlardan ağır yaralı şekilde çıkmayı başaran depremzedelerin ise çok uzun süre en temel sağlık hizmetlerinden yoksun kaldıkları görülmüştür.

Afet sonrası Defne, Antakya ve Samandağ ilçelerinde 112 Acil Servisi'nin ihtiyacı karşılamaya çok çok uzak kaldığı görülmüştür.

Şehir merkezinde Mustafa Kemal Üniversitesi Hastanesi dışında hiçbir sağlık kuruluşunun faaliyet gösteremediği; Samandağ'da ise yalnızca Özel Samandağ Deniz Hastanesi'nin acil bölümünün kısmen işlevsel olabildiği görülmüştür. Geri kalan tüm devlet hastaneleri ile özel hastanelerin ya tamamen yıkıldıkları yahut kullanılamaz hale geldiği görülmüştür.

Defne'de bulunan Armutlu Mahallesi'nde deprem faciasının yaşanmasının üzerinden 6 gün geçtikten sonra, Sağlık Bakanlığı bir sahra hastanesi kurabilmiştir. Deprem sonrası en kritik saatlerde ve günlerde, devlet yetkilileri ve kurumlarınca yaralılara müdahale edecek tek bir organizasyon yapılmamıştır. Arama-kurtarma faaliyetleri sonrası enkazdan sağ çıkan insanlara müdahaleyi, dayanışma gösteren kurumlar ve buralarda gönüllü bulunan sağlık çalışanları yapmıştır.

Hatay'da sağlık hizmeti verilen birçok merkeze ziyaretler gerçekleştirilmiş olup görüştüğümüz hekimler depremin gerçekleştiği hafta Sağlık Bakanlığı Ölüm Bildirim Sisteminin çalışmaması nedeniyle depremde vefat eden birçok kişinin ölüm kaydının sisteme girilemediğini bildirmiştir.

Sahra Hastanesi merkeze uzak olup depremedelerin sağlık olanaklarını kullanmalarını ciddi ölçüde olumsuz etkilemiştir.

Özel Doğu Akdeniz Hastanesi'nde ise yatalak hastaların ölüme terk edilmeleri vahşetiyle karşılaşmıştır. Durumu haber alan üyelerimiz hala daha hayatta olan birkaç hastanın depremden günler sonra ağır hasarlı hastaneden tahliye edilerek sağlık ekiplerine teslim edilmesine alandaki gönüllülerle birlikte yardımcı olmuşlardır.

Samandağ'da Jan ve Suphi Beyluni Anadolu Lisesi içinde gönüllü sağlıkçı ve eczacılarca kısıtlı bir eczane kurulmuş, yakın bir lokasyonda bulunan ve depremin beşinci günü çalışmaya başlayan Özel Samandağ Deniz Hastanesi ile gönüllüler ve hastane yetkilileri arasında ortak iletişim koordinasyonu sağlanmış, hastane acil girişini bölge halkı için çalışır hale getirmiş ve kısıtlı imkanlarla bir adet olan ambulansını bölgede sürekli kullanılabilir halde tutmuştur.

Antakya'da ve Samandağ'da Türk Tabipler Birliği'yle temasa geçilerek bölgedeki gözlemlerimiz hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Defne bölgesinde olan Sevgi Parkı'nda TTB İl Deprem Koordinasyonu ve Hatay Tabip Odası'nın da aralarında yer aldığı sağlık emek-meslek örgütleri bir sağlık noktası oluşturmuş ve burada Sevgi Parkı boşaltılana kadar faaliyetlerine devam etmişlerdir, Sevgi Parkı'nın boşaltılmasının ardından Zeynel Abidin Türbesi'nin yanındaki park alanında çalışmalarını sürdürmektedirler.

Afet alanında genel olarak insan ve diğer canlıların yaşamlarının hiçe sayıldığı, acil tedavi ihtiyacı olan depremzedelerin gerekli tedaviye ulaşamadığı, birincil ve ikincil tıbbi müdahaleye erişebilen hasta sayısının oldukça düşük bir oranda kaldığı, ambulansların çok yetersiz kaldığı, sahra hastanelerinin kurulamadığı ve her yönüyle devletin sunmakla yükümlü olduğu sağlık hizmeti başlığından da ciddi şekilde sınıfta kaldığına şahit olunmuştur.

d-) Genel Koordinasyon Noksanlığı

Afete acil müdahale için ulaşım, iletişime, arama kurtarmaya ve sağlığa dair alınması gereken önlemler hakkında hiçbir koordinasyon mekanizması kurulmamıştır.

Ne merkezi kurumların kendi aralarında ne merkezi kurumlar ile belediyeler arasında ne de merkezi kurumlar ile gönüllü kurum ve topluluklar arasında koordinasyona dair neredeyse hiçbir işlevsel çalışma olmadığı gözlemlenmiştir.

Özellikle iktidar bileşenlerinin elinde olmayan yerel yönetimlerin merkezi faaliyetlerden habersiz bırakıldığı noktasında pek çok aktarım alınmıştır.

Gönüllü kurum ve topluluklar arasında çeşitli ortak koordinasyon girişimleri olsa da bunun pratik engeller sebebiyle ihtiyacı karşılamaya yeterli olamadığı görülmüştür.

2-) Temel İhtiyaçların Noksanlığı

a-) İletişim, Elektrik ve Su

6 Şubat 2023 akşam saatlerinde yola çıkıp 31 saat sonra Hatay'a varan üyelerimizin ilk tespitlerine göre Hatay'da, ilk seferde temas edilen Armutlu ve Samandağ'da elektriğin mevcut olmadığı, aynı şekilde telefon şebekelerinin çekmediği, internet hizmetinden de faydalanmanın mümkün olmadığı görülmüştür. Armutlu, Semt Pazarı Mevkii'nde, depremin altıncı gününde az sayıda askerin geldiği ve yanlarında taşınabilir baz istasyonu getirdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca Samandağ çevresindeki depremden az hasar almış köylere de altıncı günden itibaren elektrik verilmeye başlandığı saptanmıştır.

Samandağ ilçesinde ise depremin 5. ve 6. günleri itibariyle elektrik şebekesinin gönüllü şirketlerce mümkün mertebe tamir edilmeye çalışıldığı gözlemlenmiştir.

Sadece iletişim ve elektrik hizmetinin bölgeye uzun süre sağlanamaması bile yüzlerce vatandaşa enkaz altında ulaşamamasına, şehir dışındaki depremzede yakınlarının çeşitli mağduriyetlerine, şehirde koordinasyon eksikliğine, ihtiyaçların doğru zamanda doğru yerlere iletilmemesine ve birçok müdahale imkanına geç kalınmasına, sokaklarda ve toplu alanlarda güvenlik açıklarına sebep olmuştur.

Elektrik gibi sular da deprem itibariyle günlerce kesik kalmıştır ve depremin birinci ayı geride kalırken Hatay ili genelinde su sorununun çözülemediği gözlemlenmiştir. Dayanışma için diğer illerden gönderilen Belediye araçları ile su deposu bulunan alanlara su taşındığı gözlemlenmiştir. Ancak yeterli su bulunmadığı için depolar dahi tamamen doldurulamamaktadır. Halen birçok yardım noktasında duş ve tuvalette kullanılacak su sorunu çözülebilmemiş değildir. Depremin birinci ayı geride kalırken sosyal medyada Hatay’da yaşanan su sorunu üzerinden kampanya başlatılmıştır. İçme suyuna ve temizlik için kullanılacak suya erişim problemi özellikle halk sağlığı açısından çok ciddi bir tehlike teşkil etmektedir.

b-) Barınma ve Beslenme

İlk gün yola çıkıp 7 Şubat 2023 gecesi bölgeye ulaşabilen üyelerimizin ilk tespiti şehrin yerle bir olduğu, insanların çıkabilmişlerse enkazlarının yakınlarında topluluk halinde yaktıkları ateşlerin başında sokaklarda ısınmaya çalıştığı ya da imkânı olanların araçlarda kalan son yakıtlar ile arabalarında ısınmaya ve barınmaya çalıştıkları yönünde olmuştur. İlk beş gün çadır, tulum, odun sobası gibi ihtiyaçlar gönüllüler kanalıyla bölgeye çok kısıtlı şekilde ve belli bölgelerle sınırlı kalarak ya da oluşturulan koordinasyon merkezlerinde alan yaratılarak depremedelerin kullanımına tesis edilebilmiştir. Merkeze uzak köylerde arama kurtarma çalışmaları tamamlanmadığından, çoğu köye yardım dahi ulaşamadığından, insanlar evlerinin enkazı içinde hala hayatta yakınları olduğunu bildiğinden/düşündüğünden ya da cenazelerine ulaşamadıklarından veyahut da malvarlıklarını bırakmak istemediklerinden, bunların hepsinin yanı sıra şehirden ayrılacak yakıtı sahip olmadıklarından toplu olarak seralarda kalmışlar ya da az hasarlı okul bahçelerini barınmak için kullanmışlardır.

Antakya’da altıncı günden sonra AFAD tarafından yaklaşık 300 çadırdan oluşan, yıkılan evlerin sayısına nispeten çok sembolik sayıda çadırın olduğu bir çadır kent kurulmuştur. Bunun dışında Armutlu’da bazı yeşil alanlarda birkaç tane olmak üzere AFAD’a ait çadırların olduğu, bunun dışında çadır ihtiyacının devlet tarafından karşılanmadığı gözlemlenmiştir. Barınmanın çok başat bir sorun olarak depremin üzerinden iki hafta geçtikten sonra da devam ettiği, Antakya’ya bağlı Dursunlu Mahallesi, Gümüşgöze Mahallesi, Yeşilpınar Mahallesi, Gültepe Mahallesi ve Turunçlu Mahallesi’nde yapılmış olan gözlemlerde de barınma sorununun yakıcı bir şekilde devam ettiği, yaşanan artçı depremler ile bölge halkının çadır ihtiyacının başka bir psikolojik boyut kazandığı; bahçesi, serası olan insanların çadır temin edilmediği için kalabalık aileler şeklinde seralarda yahut dışarıda yatmak zorunda kaldığı tespit edilmiştir. Barınma ve çadır ihtiyacı ile birlikte, yaşanan kış mevsiminin şartları zorlaştırması, ısınma ihtiyacının can alıcı bir şekilde hissedilmesi ve bu konuda da devlet desteğinin olmadığı görülmüştür. Seralarda kalan vatandaşların sobadan sızan gazla zehirlenme risklerinin olması da bir diğer önemli sorundur.

Depremin üzerinden bir ay geçmiş olmasına rağmen hala birçok kişinin barınma sorununu çözemediği, çadır bulamadığı gözlemlenmiştir.

Dostluk ve Sevgi Parkı civarında kurulan dayanışma çadırlarında aileleri birbirinden ayırmamak üzerine bir çadır yerleştirmesi yapılırken devletin kendi çadır kentlerinde 10-15er kişilik çadırların olduğu ve ailelerin birbirinden ayırmak sureti ile kadınlar-erkekler olarak bir çadır yerleşmesinin yapıldığı gözlemlenmiştir.

Devlet tarafından temel besin maddelerinin temini ve dağıtım organizasyonuna ilişkin herhangi bir yardım faaliyetinde bulunulmadığı, depremin beşinci gününden sonra bazı belediye, dernek ve benzerinin çorba dağıtımı, çay- kahve standı gibi küçük ölçekli yardımlarda bulunduğu gözlemlenmiştir. Özellikle çocukların, bebeklerin, hastaların temel beslenme ihtiyaçlarını karşılayacakları destekler yapılmadığı; dayanışma ile gelen tırların, bölgedeki ihtiyacı karşılamasının mümkün olmadığı, tüm gelen yardımların gönüllü gelen kuruluşlar ve dayanışma gösteren halk ile birlikte insanlara ve köylere ulaştırılmaya çalışıldığı, gönüllü yardım tırlarının bir kısmına el konulduğu, bazı yardım araç ve tırlarının şehir girişinde bekletildiği ya da diğer deprem bölgelerine yönlendirildiği, şehre girişine izin verilen tırların bir kısmının özellikle sosyo-politik olarak iktidara yakın olan köylere yönlendirildiği, sekizinci günden sonra bölgeye gelen gönüllü yardım malzemelerinin bölgeye geç geldiği için ya da profesyonel ekibiyle bölgede bulunmadığı için eleştirilen AFAD aracılığıyla dağıtılmasına izin verildiği tespit edilmiştir.

c-) Halk Sağlığı

Depremin ilk günü yola çıkan ve 8 Şubat sabaha karşı 03.00'te orada olabilen üyelerimizin ilk tespitlerine göre şehirde suyun olmaması, tuvalet ihtiyacının çeşitli az hasarlı binaların içinde ve bahçelerinde giderilmek zorunda kalınması, üçüncü günden sonra kurulabilen seyyar tuvaletlerin birçoğunun Asi Nehri'ne boşalıyor olması, bölgeye hijyen ürünlerinin ikinci günden sonra gelmeye başlaması ancak birçoğunun temelde su ile temas gerektiren ürünler olması ve ilk hafta içme suyu olarak gönderilen şişe sular dışında herhangi bir su kaynağının bulunmaması, vidanjör temin edilememesi salgın hastalıklara zemin hazırladığı gibi insanların psikolojik olarak da yıpranmalarına almalarına sebep olmuştur.

Temiz suya, banyo ve tuvalete erişimin organize edilmemesi, şubat ayındaki soğuk havaya rağmen çadır-konteyner temin edilmemesi, arama-kurtarma faaliyetlerinin devam etmesi gereken beşinci günde enkaz kaldırma çalışmalarına başlanması ile havaya yayılan asbest ve tozun solunması gibi etkenlerin birden fazla salgın riskini ortaya çıkardığı ve ilerleyen günlerde çeşitli hastalıkları beraberinde getirdiği gözlemlenmiştir.

Uyuz salgınının başladığı, insanların uyuz ilacı temin etmeye çalıştıkları, gönüllü gelen sağlıkçıların ellerindeki imkanlar ile uyuz ilacı yaparak köyler dahil insanlara ulaştırmaya çalıştıkları görülmüştür.

Bebek ve çocuklarda soğuk algınlığı vakalarının arttığı, yine hijyen koşullarından ve beslenmeye bağlı olarak mide ve bağırsak enfeksiyonlarının arttığı, kronik hastalıkları olan ya da bir süredir herhangi bir tedavi sürecinde olan kişilerin ilaçlarının enkaz altlarında kalması ve bölgede yeterli ilaç temini bulunmaması sebebiyle mağdur oldukları yine arama kurtarma

çalışmalarını gönüllülerin ve depremzedelerin yürütüyor olması sebebiyle bölgeye acil tetanos ve kuduz aşısı desteği sağlanması gerektiği aktarımları da gönüllü sağlık çalışanlarından alınmış yahut bizzat şahit olunmuştur.

Depremi üzerinden bir ay geçmesine rağmen devam eden su sıkıntısı, tuvaletlerin banyoların yeterli ve hijyenik olmaması, temel hijyen ürünlerine erişilememesi birçok bölgede özellikle kadınlar başta olmak üzere tüm depremzedeler açısından çeşitli enfeksiyonların artmasına sebep olmuştur.

d-) Kadınların İhtiyaçlarının Toplumsal Cinsiyet Normları Nedeniyle İkincilleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun'daki Koruyucu Önleyici Tedbirlere İlişkin Başvuru Mekanizmalarının İşletilmemesi

Depremi gerçekleştiği günden itibaren bölgede temel ihtiyaçlara erişim sorunu artarak devam etmiş ve çözüm üretilmemiştir. Depremde kadınlar hijyenik pede ve ihtiyaç duydukları diğer ürünlere erişemediklerini, yardım paketlerinden bu ürünlerin çıkmadığını, gönüllülerin ulaştırdığı sınırlı kaynakların hızla tükendiğini, bazı kadınların deprem anında üzerlerinde bulunan kıyafetlerle dışarda bekleyemedikleri için rahatsız hissedip giyinme ihtiyacıyla hasarlı evlerine geri dönmek zorunda kaldıklarını, çocuk ve yaşlı bakımını üstlendiklerini, dağıtım merkezlerine yürüyerek ulaşmakta güçlük çektiklerini, çadırların bulunduğu bölgelerde dağıtımları yapan resmi yetkililerin tavırları nedeniyle soru sormaya çekindiklerini, sorduklarında ise kimi zaman azarlandıklarını ve olumsuz reaksiyonlarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Çadır gibi listeye dağıtılan belli ürünlere yalnız kadınların hiçbir koşulda erişemedikleri, çocuklu ailelere öncelik verildiği ve sorumluların zaten listeleri keyfi düzenledikleri aktarılmıştır. Afet sonrasındaki süreçte bölgedeki çadır sorunu nedeniyle nadiren temin edilebilen çadırlarda kapasitesinin üstünde insan yaşamaktadır. Tüm alanlarda olduğu gibi geçici barınmanın sağlandığı bu kalabalık çadırlarda da kadınlar fiziksel/psikolojik boyutlarıyla erkek şiddetine ve cinsel tacize maruz kalmaktadır. Bu nedenle tarafımızca başvuru mekanizmalarının durumu araştırılmıştır.

Hatay Barosu ile gerçekleştirdiğimiz görüşmelerde barınma merkezlerinde bilgilendirme çalışmalarının başlatılması ve adli yardıma erişimde kadınlara ve tüm depremzedelere kolaylık sağlanması gündem edilmiştir. Bölgedeki yıkılan kamu binalarının bir kısmı emniyet birimi olduğu ve depremden sonra taşındıkları yerler belli olmadığı için tüm merkezlere yürüyerek ulaşmaya çalışan kadınlar açısından şikâyet sürecinin zorlaştığı gözlemlenmiştir. Hatay Adliyesinde 6284 Sayılı Kanun'daki koruyucu önleyici tedbirlere ilişkin başvuru mekanizmalarına erişim ve uygulama sorununun çözülmesine ilişkin olarak yetkililerle gerçekleştirdiğimiz görüşmelerde ise ikinci depremden sonra adliyenin taşınması nedeniyle henüz organizasyonun sağlanamadığı belirtilmiştir. İlerleyen haftalarda da aynı sorunun devam ettiği, tedbir kararları için görevli aile mahkemesi ya da yerine yetkilendirilen bir hakimlik bulunmadığından başvuruların sürüncemede kaldığı gözlemlenmiştir. Netice itibarıyla kadınlar, temel ihtiyaçlarına bile erişemedikleri koşullarda binbir zorlukla gerçekleştirilebilen bu başvuruları düşünme aşamasına bile geçemediklerinden yakınmıştır.

e-) Gönüllü Yardım Faaliyetlerinin Engellenmesi

Arama kurtarmada kullanılacak iş makinelerinden bölgeye gönderilecek yardım tırlarına, tahliye araçlarından sağlık ekipmanlarına kadar pek çok gönüllü aracına ve ekipmanına el konulduğuna yaygın olarak rastlanmıştır.

Öte yandan demokratik kitle örgütleri öncülüğünde oluşturulan koordinasyon merkezleri de sair sefer ve sair yöntemlerle gerek üniformalı gerekse sivil kolluk görevlisi olduğu iddia edilen kişilerce dağıtılmaya yahut korkutulmaya çalışılmıştır.

Sevgi Parkı'nda pek çok demokratik kitle örgütü, siyasi kurum ve meslek örgütlerinin oluşturduğu çadır alanı şubat ayının son haftasında polisler tarafından özel olarak markaja alınmış, ellerinde uzun namlulu silahlarla depremzede halkın çadırlarına gelen polisler ve jandarmalar depremzedeleri Dursunlu'da yapımı devam eden çadır kente gitmeye zorlamıştır. Depremzede aileler polis ve jandarmanın baskısıyla birer ikişer dayanışma ile kurulan çadır alanından ayrılarak Dursunlu çadır alanına gitmek zorunda kalmıştır. 2 Mart 2023 günü bu baskı zirveye ulaşmış ve depremzede ailelere alandan çıkmazlarsa güç kullanılarak çıkarılacakları söylenerek aileler akşam karanlığında Sevgi Parkı'nı boşaltmaya zorlanmıştır. Aileler, demokratik kitle örgütleri ve siyasi kurumlar 2 Mart'ı 3 Mart'a bağlayan gece Sevgi Parkını boşaltmak zorunda kalmışlardır. Zorla çadırı boşaltılan Suriyeli bir aileye çadır yeri de verilmemiş, aile yeni doğmuş bebekleriyle çadırsız açıkta kalmışken yine demokratik kitle örgütlerinin sahip çıkmasıyla kendilerine geçici bir barınacak alan bulabilmişlerdir. (Sevgi Parkı'ndan Dursunlu'daki çadır alanına götürülen depremzedeler daha birkaç gün geçmeden 6 Mart'ta yaşanan yağmurda çadır alanının çamur içinde kalması, çadırların uçması nedeniyle bir kez daha mağdur edilmişlerdir.)

Koordinasyon merkezlerinde gönüllü faaliyet gösteren kişiler kolluk olduğunu iddia eden sivil giyimli kişilerce dövülmüş ve alandan çıkmazlarsa öldürülmekle tehdit edilmişlerdir. Kimi zaman gönüllüler resmi olarak hiçbir işlem yapılmadan fiilen gözaltında tutulmuş ve şehir içinde yardım dağıtan araçlarına Polis Özel Harekat birimleri tarafından el konulmuştur.

f-) Hayvanların Gözetilmemesi

Bölgeye ulaşan ilk üyelerimizin tespitine göre, enkaz çalışmalarında onlarca çeşitli hayvana ulaşılmış, üçüncü gün HAYTAP Defne Dostluk Parkı girişinde hayvanlar için revir ve kalacak alan tesis etmiştir. HAYTAP hayvanlar için sağlık-bakım hizmetlerini yerine getirmeye çalışmaktadır. Enkazdan kurtulan birçok hayvanın burada gönüllü veteriner hekimler tarafından tedavileri yapılmıştır.

Her ne kadar enkaz kaldırma çalışmaları, cenazelerin bile çıkartılması beklenmezken, içeride hayvanların da bulunması dikkate alınmadan arama-kurtarma çalışmalarına geç kalmış devlet eliyle yürütülmeye başlanmışsa da, gönüllü arama kurtarma ekipleri ve depremzedeler ilk

günden itibaren enkaz altında kalan hayvanların da çıkarılması ve sağlıklarına kavuşması için büyük bir çaba göstermiştir.

Bölgede başıboş kalan, beslenemeyen hayvanlar diğer hayvanlar ve insanlar için uyuz/kuduz tehdidi oluşturmaya başlamış, buradan doğan ihtiyaçla güvenli alanlarda tedavileri yapılmaya çalışılmış, şehir dışına yine gönüllü desteklerinden sağlanan yardımlarla tahliye edilmeleri ve temelli sahiplendirilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Aynı özverili çalışma, sağlık ve sahiplendirme çalışmaları halen devam etmektedir.

Ayrıca yine bu alandaki gönüllü gezici ekiplerce sokaklara hayvanlar için mama ve su dağıtımını faaliyetleri de yürütülmektedir.

3-) İkinci Büyük Depremlere İlişkin İhlaller

Hasar tespit çalışmalarının zamanında ve doğru şekilde yapılmaması, ağır hasarlı binaların güvenliğinin gereğince sağlanamaması ve depremzedelerin barınma ihtiyaçlarının zamanında karşılanmaması sebepleriyle 20 Şubat 2023 tarihinde Hatay merkezli 6,4 büyüklüğündeki depremlerde yapılan tüm ikazlara rağmen aynı olumsuz sonuçlar göz göre göre yinelenmiştir.

İlk depremlerin üstünden iki hafta geçmesine rağmen yukarıda sayılan gerekli önlemlerin ısrarla alınmamasında ve depremzedelerin hasarlı evlerde kalmak zorunda bırakılmasında devlet kurumlarının ciddi sorumlulukları tespit edilmiştir.

B-) ÇHD OLARAK MÜDAHİL OLDUĞUMUZ İHLALLER

1-) Güvenlik

Deprem ile birlikte Ümit Özdağ ve diğer gerici/faşist çevrelerin sosyal medyadaki dezenformasyon ve haberlerin de etkisi ile birlikte hali hazırda bulunan güvenlik sorunu daha da derinleşmiştir. Şehirde büyük bir yıkımın olması, elektriğin olmaması da özellikle geceleri hem depremzedelerin hem de bölgeye gelen gönüllülerin güvenliğini riske atmıştır.

Yağmacılık yapıldığı, Suriyeliler'in Hatay'a geldiği ve şehri istila edecekleri, yine aynı şekilde Suriyeliler'in depremzedelere tecavüz ettiği, barajın patladığı ve şehrin sular altında kalacağı gibi birçok yalan haber de bölgede bulunanlar açısından sorun yaratmıştır. Yağmacı haberleri ile birlikte enkazların başında cihatçı gruplar ve çeteler birikmeye başlamış; ortalıkta sürekli tekbir sesleri ile bir enkazda ya da yıkılmak üzere olan bir apartmanda saldırmak için yağmacı çıkması beklenir duruma gelinmiştir.

Yalan haberlerle birlikte yardım dağıtan gönüllülerin ilk önce kolluk tarafından dövüldüğü sonrasında yağmacı sandık denilerek bırakıldıkları bilgisi gelmiştir. Bölgede gözaltı için

yakında sağlam merkez bulunmadığından genellikle kayıt dışı alıkoyma, darp, işkence ile birlikte dövüp bırakma şeklinde hak ihlallerini yaşadığına yönelik haberler alınmıştır.

Bu haberlerin devamında gönüllülerin ve STK'ların bulunduğu alanlarda gece vakitlerinde Armutlu-Akdeniz Koordinasyonu'ndan iki Kaldıraç üyesi TEM Şube polisleri tarafından ölümlü tehdit edilmiş ve dövülmüştür.

Aynı şekilde Defne ve Samandağ'daki diğer koordinasyon merkezlerinden de benzeri haberler alınmıştır. Örneğin Samandağ'da bulunan koordinasyon merkezinde Valiliğin gelen yardım tırlarını almadığı ve gönüllüleri tehdit ettiği, Çevlik Sahilinde kurulan koordinasyon merkezine gelen yardım tırlarına jandarma tarafından el konulduğu ve aynı şekilde koordinasyon merkezinin sorumlusu olan kişinin kayıt dışı gözaltına alınıp tehdit edildiği, sivil toplum kuruluşlarına ait çadırlara da yine benzer şekilde Jandarma tarafından el konulduğu ve o bölgeyi askeri üs yapacaklarını belirtmeleri gibi sorunlarla karşılaşmıştır.

Samandağlı köylülerin artan yağmacılık ve şiddet haberleri üzerine silahlanarak köy girişlerinde kendilerince güvenlik önlemleri almaya çalıştıkları öğrenilmiştir.

Enkaz başlarında arama kurtarma ve yardım faaliyetlerinde yer alan kimi cihatçı grupların da alanda sopa ve silahlarla dolandıkları görülmüştür. Niğde Ülkü Ocakları formalı kişiler de aynı şekilde ellerinde silahlar ve sopalar ile araç durdurup, kimlik tespiti yapar duruma gelmiştir.

Birçok demokratik kitle örgütünün yardım araçları gerek şehir girişinde gerek şehir içinde dağıtım aşamasında kolluk kuvvetlerince engellenmiştir. Bizzat derneğimiz üyesi avukatlara gelen 27 Şubat 2023 tarihli başvuruda Serinyol'da köylere dağıtımına çıkan Toplumcu Özgürlük Partisi'nin yardım aracına PÖH tarafından el konulduğu, dayanışma göstermek isteyen Toplumcu Özgürlük Partisi üyelerinin bir okul bahçesinin içerisine kilitlenerek hürriyetlerinin tahdit edildiği tespit edilmiştir. Derneğimiz üyesi avukat arkadaşlarımızın olaya müdahale etmesiyle parti üyelerine yaşatılan fiili gözaltı durumu son bulmuştur.

Bu tarz tehdit ve hukuksuz fiillere karşı koordinasyon merkezleri ile iletişime geçilmiş, her merkezden ve demokratik kitle örgütünden bir temsilci belirlenmiş ve güvenlik ile ilgili haberleşebilecekleri bir iletişim grubu oluşturulmuştur. Bu grupta hali hazırda devam eden tehdit, işkence, kötü muamele, dezenformasyon haberler, plakasız araçlar paylaşılmıştır.

Değinen güvenlik problemleri sebebiyle alandaki demokratik kitle örgütlerinin gece dışarı çıkmamak ve tek başına hareket etmemek gibi güvenlik tedbirleri almaya çalıştıkları görülmüştür.

İşkence vakalarıyla karşılaşan üyelerimiz dosya takibi esnasında ölüm tehditleri almışlardır.

Delil karartılmasını engellemek için kamu binalarının yıkılmasına engel olan üyelerimiz de dolaylı olarak benzer tehditlere maruz kalmışlardır ve doğrudan bakanlık tarafından hedef olarak gösterilmişlerdir.

2-) İşkence ve Kötü Muamele

a-) Sivil Araçlı Görevsiz ve Silahlı Kolluğun Hak İhlalleri

Gelen ihbarlar doğrultusunda şehirde çok sayıda sivil ya da plakasız araç tespit edilmiş ve bu araçlardaki kişilerin yağmacı ya da Suriyeli diyerek insanları darp ettiği ve kötü muamelede bulunduğu bilgisi gelmiştir. Yine aynı şekilde üzerinde JÖH / PÖH üniforması bulunan ancak kimlik ibraz edemeyen ya da gönüllü olarak alana gelen ve görevlendirmesi bulunmayan kolluk görevlileri tespit edilmiştir.

Söz konusu durum ilk kez Samandağ Jan Suphi Beyluni Anadolu Lisesi arkasında bir sokakta PÖH üniformalı kişilerin 1 kişiye ateş açtığı bilgisi gelmesi üzerine olay yerine gidildiğinde tespit edilmiştir. Sivil araç ile gelen ancak üzerinde üniforma bulunan 4 kişinin 3 tane 15-16 yaşlarında çocuğu darp ettiği anlaşılmıştır. Bunun üzerine olaya müdahale edildiğinde bu kişilerin Ankara'dan geldikleri ve ücretsiz izin aldıkları, çocukların hızlı bir şekilde motor sürmesinden dolayı yağmacı sandıkları, havaya ateş açtıkları (görgü tanıkları çocukların üstüne doğru ateş edildiğini ileri sürmüştür) ve bu yüzden alıkoyarak darp ettikleri anlaşılmıştır. Bu kişiler devamında yağmacı ve tecavüzcüleri öldürebileceklerini ve OHAL kapsamında buna yetkileri olduğunu beyan etmişlerdir. Araç plakası çekildiğinde ise ücretsiz izinde olduklarını ve şikâyet edilmemek istediklerini belirterek çocukları babalarına teslim edip gideceklerini söylemişlerdir. Mağdurların ve ailelerinin şikâyetçi olmayacaklarını beyan etmeleri üzerine mağdurlara ve ailelerine iletişim bilgilerimiz verilerek irtibatta kalınmıştır.

Bu ilk gözlemlerimizin sonrasında yaygın bir uygulama haline geldiğini tespit etmiş bulunmaktayız. Emniyet Müdürlüğü olarak kullanılan Kaymakamlık binası bahçedeki resmi ve sivil polis araçlarının neredeyse tamamının plakasız olduğu derneğimiz üyelerince gözlemlenmiştir. Yine zırhlı polis araçlarındaki plakaların bile sökülmüş olduğu da tespitlerimiz arasındadır.

b-) Antakya'da Üniformalı ve Silahlı Özel Harekat Polislerinin Kullandığı Plakasız Sivil Araçlar ve Plakasız Akrepler

Depremden sonraki ikinci haftada Antakya'da bulunan üyelerimiz plakasız araçların şehir içinde serbest şekilde gezmekte olduğuna tanık olmuş, ayrıca TBB merkezinin bulunduğu AquaPark yanında, içinde özel harekat polislerinin barınmakta olduğu Doğa Koleji'nin önünde de plakasız araçlar olduğunu gözlemlemiştir. Defne merkezli 6.4 şiddetindeki depremden sonra Doğa Koleji hasar görmüş, bu nedenle polis memurları bu binadan çıkarak TBB dayanışma ve barınma merkezinin hemen yanındaki boş arsada çadır kurarak bu alana taşınmışlar; bu alanın içinde ve önünde de yine şehir içinde serbest gezen plakasız beyaz minibüsler ve akrepler park edilmeye başlanmıştır.

Derneğimiz tarafından plakasız araçların güvenliği tehdit eden ve hukuka aykırı şekilde kamu görevlisi özel harekat polislerinin kimliğini gizleyen plakasız araçlar hakkında 23 Şubat 2023 tarihinde suç duyurusunda bulunulmuştur.

Suç duyurusunun akabinde 23 Şubat 2023 tarihinde üyelerimizce Adliye Bahçesi'nde Hatay Cumhuriyet Başsavcısı ile görüşülmüş, bu durumun bir güvenlik tehdidi oluşturduğu, tarafımıza ulaşan işkence vakalarının endişe verici olduğu ve kamu görevlilerinin bu şekilde kimlik gizlemelerinin hukuka aykırı olduğu; bu nedenlerle bu husus hakkında kolluğun idari amiri olan Başsavcı'nın müdahalede bulunması gerektiği iletilmiş ve suç duyurusu yapıldığı bilgisi de verilmiştir. Başsavcılık tarafından üyelerimize bu hususta bilgilerinin olmadığı ve meseleye müdahale edecekleri, bu araçlardaki kişilerin polis olmama ihtimali olduğu, ancak bu konuda yeni veriler elde edersek kendilerine iletebileceğimiz aktarılmıştır. Ancak yine 23 Şubat 2023 tarihinde üyelerimiz tarafından TBB merkezinin yanındaki plakasız araçların aynı yerde bulunduğu ve etrafına polis bariyerleri çekildiği görülmüştür.

c-) Altınözü İşkence ve İşkence Sonucu Ölüm Vakası

Ahmet Güreşçi ve Sabri Güreşçi, 11.02.2023 tarihinde Büyükburç mahallesindeki evinden jandarma ekiplerince gözaltına alınmıştır. Alındıklarında herhangi bir sağlık sorunları bulunmadığı aktarılmaktadır. Jandarma karakoluna götürülen şahıslardan Ahmet Güreşçi akşam 19.30 civarında karakoldan hastaneye acil olarak götürülmüştür. Ailesi peşinden gidip, morg görevlileri aracılığıyla durumu öğrendiğinde hayatını kaybettiği anlaşılmıştır.

Ailenin başvurusu üzerine; HDP Milletvekili Züleyha Gülüm, iki üyemiz ve bir ÖHD üyesi meslektaşla birlikte aile ile adliye önünde görüşme sağlamışlar ve savcılık ile görüşme yapmışlardır.

Avukat heyeti baba İbrahim Güreşçi ile birlikte Altınözü Jandarma Karakolu'nda Sabri Güreşçi ile ilk görüşmeyi yapmışlardır. İlk gözlemlerde Sabri Güreşçi'nin yüzünde yaralar olduğu, burnunun şiş olduğu, her iki elinin üstlerinin somun ekmek büyüklüğünde şiş olduğu, ayak ve el parmaklarında sorunlar olduğu, kaburgalarının kırık olduğu, üzerinde kendi kıyafetleri değil jandarma eşofmanı olduğu saptanmıştır. Psikolojik açıdan çöktüğü, 1 saat boyunca tarafımızla sohbet ederken bizlere komutanım dediği tespit edilmiştir.

Sabri Güreşçi, jandarma karakolunda işkence gören kardeşinin hastanede öldüğünü tarafımızdan öğrenmiş; acı ile karakoldaki bazı jandarmaları göstererek bunlar yaptı demiştir.

Sabri Güreşçi ile ilk görüşme isteğimizde jandarma bizi odaya sokmak istemeyerek, bizle görüşmek istemediğini defaatle dile getirmiştir. Odaya girdiğimizde Güreşçi'nin; incecik bir yorganda, 1 battaniye ile beton zeminde yattığı, küçük bir elektrik sobası verildiği görülmüştür. Odada iki sandalye olduğu işkence yapan kişilerin başında oturduğu tespit edilmiştir.

Sabri Güreşçi ile görüşmelerimiz yarıda kesilerek tartışma yaşanmış, savcılığın müdahalesi ile sonuç alınabilmiştir. Ayrıca görüşme esnasında üyelerimiz ile ÖHD üyesi meslektaşımıza da aynı şeylerin başlarına geleceği vurgusu yapılarak tehdit edilmişlerdir. Üye meslektaşımız hakkında da delil tespiti yaptığı için kimliği alınarak, tutanak tutulmuştur.

Altınözü Jandarma Karakolu'nda Sabri Güreşçi ile görüşmelerden ilk aktarımlar şu şekildedir:

- Gözaltında Sabri Güreşçi ve aynı köyden 4 kişinin daha bulunduğu,
- Ahmet Güreşçi'nin gözaltında dövülerek öldürüldüğü,
- Görüşme yapılan kişinin kötü durumda olduğu, kaburgalarında kırık, el ve yüzde yara berenin tespit edildiği,
- Kişiye haya burma işkencesi yapıldığı, ıslatarak dövüldükleri, tecavüz tehdidinin olduğu bilgisi aktarılmıştır.

Avukat heyeti Altınözü Jandarma Karakolu'nda görevli yüzbaşı ile savcılık talimatı ile görüşerek, Sabri Güreşçi'nin can güvenliği için gözaltında tutulan diğer 4 kişinin yanına alınmasını sağlamışlardır.

13.02.2023 tarihinde Sabri Güreşçi'nin savcılığa getirilecek olması nedeniyle beş üyemiz Altınözü Adliyesi'ne gitmiş ve savcıyla yapılan görüşme üzerine henüz Sabri'nin adliyeye getirilmediği ve halen jandarma karakolunda tutulmaya devam edildiği öğrenilmiştir.

Bunun üzerine iki üyemiz ilçe jandarma karakoluna giderek görevli kolluktan Sabri Güreşçi ile ifadeden önce görüşme alınması için talepte bulunulmuştur. İlk aşamada Sabri Güreşçi'nin diğer gözaltların tutulduğu yerden bağımsız kapısında girilmez yazılı bir odadan çıkartılarak getirildiği görülmüştür. Ayağını sürüyerek zar zor yürüyen Güreşçi getirildiğinde avukatların bulunduğu karakolun sağ girişinde yer alan ve içeriye açılan camlı kapısı bulunan odaya alınmış ve koltuğa güç bela oturtulmuştur.

İlk aşamada kendisine bir şeye ihtiyacı olup olmadığı sorulduğunda, karakolda tutulduğu süre boyunca bu ihtiyacı karşılanmayan Sabri Güreşçi sigara istemiş, bunun üzerine avukatlar tarafından sigara uzatıldığında Jandarma komutanı içeri girerek engel olmaya çalışmıştır. Bu vesileyle jandarma komutanının görüş yapılan yerin önünde camın arkasından içeriyi izlediği fark edilmiştir. Jandarma komutanının görüşmeyi duyamayacağı bir alanda görüş yapılması gerektiği kendisine aktarıldığında önce bu durumu kabul etmemiş ancak bunun yasal zorunluluğu aktarıldığında sorgu odasını ayarlayarak burada görüş yapılma imkânı verilmiştir.

Öncelikle Sabri Güreşçi'nin hali hazırda kaburga kırığının olabileceği, yüzünde darp izlerinin mevcut olduğu ve ellerinin halen şiş olduğu gözlemlenmiştir. Psikolojisinin çok kötü durumda olmasından dolayı iletişim kurmak oldukça zor olup hayli zaman almış ve yaklaşık iki buçuk saat görüşme yapılması gerekmiştir. Saat 12.30 da görüşme başlamış ve 15.00 civarı sonlanmıştır. Güreşçi kendisine yapılan işkenceye dair detaylı bilgiyi avukatlara aktarmıştır.

Görüşme bittikten sonra halen savcılıktan talimat alınmadığı gerekçesiyle Sabri Güreşçi'nin karakolda tutulacağı jandarma tarafından aktarılmış ve avukatlara ilk beklenen odada bekleyebilecekleri söylenerek Sabri Güreşçi apar topar ayrı bir yere alınmaya çalışılmıştır. Bunun üzerine avukatlar Güreşçi'nin yanından ayrılmayacaklarını ifade ederek götürülen odanın önüne kadar giderek bakmışlar ancak içeri girmelerine izin verilmemişlerdir.

İçerisinde yere serili bir adet battaniye ve yastığın yer aldığı görülen odanın izbe, ışsız, rutubetli bir oda olduğu gözlemlenmiştir. Ancak jandarmanın tekrar tekrar yinelediği anlamsız ısrarlarına karşın avukatlar yerlerini değiştirmeyerek Sabri Güreşçi'nin tutulduğu kapı önünde beklemişlerdir. İki üç saat bekleme sonrası Sabri Güreşçi savcılığa nakledileceği sırada eşyalarının rapor tutularak kendisine iadesi sağlanacağı yerde tekrar kalınan odaya polis ve avukatlar eşliğinde gidilmiştir.

O esnada Sabri Güreşçi'ye işkence eden jandarmalar kendisinin tespiti üzerine halen orada dolaşmaktadırlar. Odaya girdikten sonra fark edildiği üzere Sabri'nin eşyalarının yer aldığı poşette ölen Ahmet Güreşçi'nin olay zamanı üzerinde yer alan kıyafetlerin oda içerisinde bulunduğu, Ahmet ve Sabri Güreşçi'nin bu oda içerisinde tutularak işkence edildiği anlaşılmıştır. Ayrıca yerde içlerinde idrarların yer aldığı pet şişelerin olduğu görülmüştür. Avukatlar tarafından o yerin artık olay yeri olduğu o alanda kolluk güçleri dahil kimsenin duramayacağı aktarıldığında jandarmanın avukatları zorla o alandan uzaklaştırmıştır. Poşet içerisinde yer alan kıyafetlerin ısrarla delil maiyetinde olduğu ve poşetlenerek savcılığa götürülmesi gerektiği aktarılmasına karşın doğrudan Sabri Güreşçi'nin kendisine teslim edilmiştir.

Serbest bırakmanın ardından Sabri Güreşçi polis eşliğinde doktor muayenesine götürülmüş ve tekrar Altınözü Adliyesi'ne getirilmiştir. Burada ifade işlemleri için beklenirken hali hazırda işkence şüphelisi kolluk görevlileri de aynı katta dolaşmaktadırlar. Sabri Güreşçi ile hırsızlık suçlaması yapılan dosyaya ilişkin ifadesine üç üyemiz girmiştir. Kendisine yapılan işkence olayına ilişkin ifadeye ise iki üyemiz girmiştir.

Sabri Güreşçi ile yapılan görüşme ve savcılıkta verdiği ifadelerden özetle;

- Kendisi ve kardeşi Ahmet Güreşçi'ye bekletildiği odada işkence edildiği,
- İşkencenin jandarmanın tarafından gözetim altına alındıkları yerden başlayarak araç içerisinde, karakol avlusunda ve girilmez yazılı oda içerisinde devam ettiği,
- Gece boyu çıplak bırakılarak su ile ıslatarak jop ile dövüldükleri ve gece boyu herhangi ısınma imkanı sağlanmayarak odada tutuldukları,
- Tüm işkenceyi yapan on kişiyi kendisinin teşhis edebileceği ve karakol yüzbaşısının odaya girerek yapılanları görmesine rağmen kayıtsız kalmış olduğu,
- Kardeşi Ahmet Güreşçi'nin kötü durumda olduğu esnada yardım istemek amaçlı yerde sürünmek suretiyle kapıya gittiği yerde yığılıp kaldığı, Sabri'nin jandarmanın görevlisine seslenerek çocuk ölecek hastaneye götürün demesi üzerine jandarmanın "Gebersin!" şeklinde ifade kullanarak müdahale etmedikleri, buna binaen cinayetin bahse konu oda içerisinde neticelenmiş olabileceği ve olay yeri olduğu,
- Daha sonraki gün Sabri Güreşçi'nin doktora muayeneye götürüldüğü, ancak burada jandarmanın görevlisince doktora "bunun için çok uğraşmana gerek yok, bunlar yağmacı

zaten ölmese yeterli" dediği ve doktorun da üstün körü yaptığı muayene sonucu kendisinin karakola geri götürüldüğü ve sonrasında doktorun kendisine reçete ettiği ilaçların Sabri Güreşçi'ye verilmediği,

-İlgili kolluğun yaptığı işkenceyi telefon aracılığıyla kayda aldıkları,

-Sabri Güreşçi'ye sigara verilmediği ve 13 Şubat günü iki defaya mahsus avukatlar gelmeden hemen önce ve önceki gece haricinde kendisine yemek verilmediği, battaniye ve ısıtıcının ise avukatların gelmesi üzerine temin edildiği anlaşılmış olup; sorumluların teşhis edilerek yargılanabilmeleri için gerekenler savcılıktan talep edilmiştir.

d-) Kurtuluş Caddesi İşkence Vakası

Serbest gazeteci Murat Bay'ın tarafımıza ulaşması üzerine Antakya Kurtuluş Caddesinde yer alan enkaz altındaki çocuklarının kurtarılması için Arapça dilinde acı içinde bağırarak yardım talep ettiği için jandarma tarafından dövülen, alınlarına silah dayanan Suriyeli mültecilerle görüşülmüştür.

Görüşmesi yapılan kişilerin ellerinde, yüzlerinde işkence izleri olduğu çıplak gözle tespit edilmiş. Koordinasyon noktasındaki hekimler aracılığıyla ilk müdahale yapılmış, Arapça tercümanlar aracılığıyla olayın öyküsü derneğimiz ve ÖHD üyesi avukatlarca tutanak altına alınmıştır.

Başvurucuların temel taleplerinin göçük altındaki çocuklarının çıkarılması olduğu tespit edilmiştir. Başvurucular şikayetçi olmayacaklarını dile getirmişlerdir. Başvurucuların mülteci olmaları sebebiyle bir sorun yaşamamaları için isimleri bu raporda geçirilmemiştir.

e-) Ü. Ç. İşkence Vakası

- Ü.Ç. ve ailesi 6 Şubat depremi olduğunda *Antakya Altınçay Mahallesi'nde* ikamet etmektedir. 6 Şubat depreminde evleri ağır hasar görmüştür. Ü. Ç. eşi ve çocuklarını Hatay'ın başka ve daha güvenli bir mahallesinde yaşayan annesinin yanına göndermiş, kendisi olası bir hırsızlık durumunu önlemek evlerinin önünde beklemeye devam etmiştir.
- 26 Şubat 2023 öğleden sonra 14.00-16.00 sularında evlerinin önündeki çadırda Ü.Ç. erkek kardeşi, yeğeni ve komşuları ile birliktelerken çadırın önüne Polis Özel Harekat (PÖH) polisleri gelmiştir.
- Özel Harekat Polisleri çadırda bulunanları yağmacılıkla suçlamış aile kendini açıklamaya çalışırken aileyi dinlememişler, çadırda bulunanların üzerlerini aramışlar, aile üyelerinden Ü.Ç ve yeğenini dövmüşlerdir. Olaya sonradan müdahale eden KOM şube polisleri GBT yapmışlar ve ailenin burada yaşadığını anladıktan sonra diğer polislerle beraber gitmişlerdir.

- Ertesi gün 27 Şubat 2023 tarihinde Ü.Ç, komşuları ve kendisini ziyaret eden arkadaşları ile evinin önünde kurmuş olduğu çadırda iken Özel Harekat Polisleri yine çadıra gelmişler, çadırdaki Ü.Ç ve diğer 3 kişiyi işkence ederek polis araçlarına bindirmişlerdir.
- Ailesi Ü.Ç'ye ertesi gün 28 Şubat 2023 günü gece saatlerinde Mersin Devlet Hastanesi'nin yoğun bakım servisinde kaburgaları ve göğüs kafesi kırılmış, vücudu çürükleri içerisinde ve bilinci kapalı bir halde ulaşabilmiştir.
- Söz konusu olayın haberi geldiğinde derneğimiz üyesi avukat arkadaşlarımız aile ile görüşmeye gitmiş, şikayetçi olan işkence mağdurlarının ifade ve adli rapor alınması süreçlerine katılmışlardır.

f-) Polis ve Müteahhit Şiddeti

12/02/2023 tarihinde Hatay Uğur Mumcu Caddesi'nde yirmili yaşlarında M.G. ve C.T. isimli iki depremzede genç önce polis tarafından, ardından müteahhit Ömer Doğanç'ın çalışanları tarafından darp edilmiş, özel harekât polisi olduğu değerlendirilen polis memurları gençleri darp eden çalışanlara müdahale etmemiştir. Sosyal medyaya görüntüleri yansıyan işkence ve linç olayı sonrasında M.G. karakola giderek şikayetçi olmuş, ardından derneğimiz üyeleri M.G.'ye ulaşmıştır. Dosya tarafımızca takip edilmektedir.

g-) Hatay – Elektrik Mahallesi İşkence Vakası

14.02.2023 tarihinde Hatay Elektrik Mahallesi'nde Tahsin Nihadioğlu asker üniformalı kişiler tarafından darp edilmiş, bu kişiler Nihadioğlu'nu sonrasında polis memurlarına teslim etmişler, polisler de işkenceye devam etmiştir. Resmi araçla Nihadioğlu'nu alan polisler sonrasında Defne Sevgi Parkı önüne gelerek orada Nihadioğlu'nun akrabası olan Halil Yakut'u da darp etmiş ve onu da kelepçeleyerek araca bindirmişler, ardından olay yerinde bulunan yurttaşlar ve milletvekili Barış Atay'ın müdahalesiyle Yakut ve Nihadioğlu bırakılmıştır. Bipolar bozukluğu olan ve işkenceden psikolojik olarak ağır şekilde etkilenen Nihadioğlu olaydan iki gün sonra şehirden ayrılmak üzere yola çıkmışken trafik kazası geçirmiş ve hayatını kaybetmiştir. Tahsin Nihadioğlu, geçirdiği trafik kazasından önce bir haber kanalına vermiş olduğu röportajda kendisine yapılan işkenceyi açıklamış ve kendisini darp eden polislerin araç plakasını çektiğini söylemiş olması nedeniyle bu açıklamanın suç duyurusu kabul edilerek soruşturma açılması gerektiğinden dernek üyelerimiz Tahsin Nihadioğlu'nun ailesi ve Halil Yakut ile görüşmüş olup suç duyurusu işlemleri devam etmektedir.

h-) G.T.'nin Maruz Kaldığı İşkenceye Müdahale

20.02.2023 tarihinde öğleden sonra dernek üyelerimiz Hatay- Antakya'da D420 kara yolu üzerinde seyir halindeyken caddeye inen ara sokaklardan birinde polis özel harekat

memurlarının bir kişiyi dövdüğünü görmüş, olay yerine yürümeye başlamış, bu sırada olayın içinde olan özel hareket polislerinin büyük kısmı boyunlarında bulunan bez boyunluklarını yüzlerine çekerek yüzlerini kapatmış ve olay noktasından uzaklaşmışlardır. Üyelerimiz darp edilen G.T.'nin yanına ulaştıklarında kulağının kanadığını, yüzünde ve kolunda darp izleri olduğunu ve yerde kan damlaları olduğunu görmüş, görünen yara ve morlukları görüntülemişlerdir. G.T. kendisini 4 ya da 5 özel hareket polisinin demir sopalarla dövdüğünü, kendisine ağır küfürler ettiklerini aktarmıştır. Üyelerimizce G.T. güvenli bir alana alınmış, ardından TBB'nin sağlık araçlarından birine götürülmüştür. Yapılan yüzeysel muayenede G.T.'nin sırtında ve kollarında ağır işkence izlerine rastlanmış ve sağlık görevlileri tarafından kaburgalarda kırık ve kolda çatlak olabileceği, röntgen ve beyin tomografisi çekilmesi için tam teşekküllü bir hastaneye sevk edilmesi gerektiği aktarılmışsa da G.T. Şikayetçi olmaktan ve hastaneye gitmekten çekindiğini söylemiş, başvuru ve muayeneyi reddetmiştir. Maruz kalana son olarak işkence suçunun zaman aşımına tabi olmadığı, dilediği zaman şikayetçi olabileceği bilgilendirmesi yapılarak işkence izleri ve olay sırasında alınmış kamera kaydı üyelerimizce muhafaza altına alınmıştır.

1-) İşkence Sonucu Hafıza Kaybı Yaşayan Ö.T. ve Yeğenleri

24.02.2023 tarihinde Ö.T., N.D. ve M.D. evlerinin önünde bulunurken yanlarına gelen özel hareket polisleri kendilerine orada ne yaptıklarını sormuş, kendileri de önünde buldukları binada oturduklarını ve binanın durumunda son depremden sonra değişiklik olup olmadığını kontrol etmeye geldiklerini, yanlarında kendi adlarına ilgili adrese ait su faturası olduğunu ve istenirse gösterebileceklerini söylemişlerdir. Özel hareket polisleri tarafından Ö.T.'nin GBT kontrolü yapılmış, ardından sabıkası görüldüğünü söyleyerek aniden polisler Ö.T, N.D ve M.D.'yi dövmeye başlamış, ters kelepçe ile kelepçelemiş, sonrasında da darp etmeye devam etmişler; N.D. ve Ö.T.'nin kafalarına defalarca kez dipçikle vurmuşlar ve Ö.T.'nin telefonunu zorla açtırarak kurcalamışlardır. Bir süre sonra polislerin komiseri gelerek polisleri durdurmuş, maruz kalanlardan özür dilemiş ve şikayetçi olmamalarını söylemiştir. Maruz kalanlar olay yerinden ayrılarak hastaneye gitmişler, ağır depresyon hastası olan Ö.T. hastanede yavaş yavaş bilinç kaybı yaşamaya başlamış, hastanede tomografi cihazı olmaması nedeniyle yeğenleri olan N.D ve M.D tarafından Adana'ya götürülmüş ve tedavi görmüştür. Ö.T olaydan hemen sonra avukatını aramış ve avukatı tarafından olay Hatay Barosu İnsan Hakları Merkezi'ne, İHM tarafından derneğimiz üyelerine haber verilmiştir. Tedavisinin tamamlanmasının ardından 25.02.2023 tarihinde maruz kalanlar derneğimiz üyeleriyle birlikte Antakya'da kurulan polis merkezinde ifade vermiş ve darp raporlarını sunmuşlardır. Ö.T'nin travmaya bağlı olarak kısmi hafıza kaybı sürmekte olup dosya İnsan Hakları Merkezi tarafından takip edilmektedir.

Derneğimiz üyeleri tarafından bir işkence dosyasıyla ilgili maruz kalanlarla görüşme yapılırken aynı mahallede yaşayan bir başka kişinin daha özel hareket polisleri tarafından işkenceye uğradığı öğrenilmiştir. Bu kişi de çalışmakta olduğu binanın önünde bir özel hareket polisi tarafından durdurularak darp edilmiş, kelepçelenmiş ve kelepçeli halde darp edilmeye devam edilmiştir. Olay yerine gelen bir başka üniformalı polis memurunun maruz kalan hakkında "O burada çalışıyor, neden anlamadan dinlemeden adam dövüyorsunuz?" diyerek maruz kalanın kelepçesini açtırması üzerine işkence faili olan PÖH "Siz de hep

sivillerin tarafındasınız komiserim" demiş, maruz kalanı serbest bırakırken de "Seni bir daha burada görürsem vururum" diye tehdit etmiştir. Dernek üyelerimiz tarafından maruz kalana suç duyurusunda bulunma ve rapor alma yönünde hukuki tavsiyede bulunulmuş, fakat maruz kalan çadırda kaldığını, kendini güvende hissetmediğini ve ailesinin ve kendisinin çok tedirgin olduğunu söyleyerek reddetmiştir. İşkence izlerinin fotoğraflanması usulü yönünde maruz kalana bilgi verilmiştir.

j-) Bir Depremzedenin Polis Özel Harekat Tarafından İşkence Edilerek Kaçırılması ve Öldü Sanılarak Hastane Önüne Bırakılması

Depremzede olan bir aile ağır hasar gören binalarının önünde çadırda ikamet etmekte ve bu yolla hırsızlık ve yağmaya karşı eşyalarını korumayı hedeflemektedir. Depremden birkaç hafta sonra ikamet ettikleri çadırda plakasız araçlarla özel harekat polisleri ve beraberinde bir akrep dolusu polis ve yine mahalle bekçileri gelerek aile fertlerine işkence uygulamıştır. Kolluk kuvveti içerisindeki polislerin büyük çoğunluğunun kar maskeli olduğu işkenceye maruz kalanlarca beyan edilmiştir. Kolluk tarafından yağmacılıkla suçlanan aile bireylerinden ikisi ciddi şekilde darp edilmiştir ve ailenin bir bireyi çıplak aramaya maruz bırakılmıştır.

Bu olaydan bir gün sonra PÖH ekipleri çadırda tekrar gelmiş, çadırda bulunan aileden bir kişi ve yanındaki 3 kişiyi işkence ile araca bindirmişlerdir. Diğer aile fertleri 24 saati aşkın bir süre yakınlarının yerini ne karakolda ne hastanelerde tespit edememişlerdir. Sonunda bir politikacıdan ilgili kişinin hastanede olduğu bilgisi kendilerine verilmiştir. Hakkında resmi gözaltı işlemi olmadan kaçırılan kişi başka bir şehrin hastanesinde yoğun bakım servisinde kaburgaları ve göğüs kafesi kırılmış, vücudu çürükleri içerisinde ve bilinci kapalı bir halde bulunmuştur. İlgili kişiyle birlikte alıkonulan kişilere de ulaşılmıştır. Onlar da işkenceye maruz kaldıklarını beyan etmiş olup, içlerinde darp raporu olan kişi de bulunmaktadır.

Konu ile ilgili Derneğimizce suç duyurusu yapılmış olup, maruz kalanların anonim kalma talepleri gereği diğer ayrıntılara raporda yer verilememiştir.

3-) Delil Karartma

11 Şubat 2023 tarihinde sahada dernek üyelerimizce kamu binalarına yönelik delil tespit ön incelemesi yapıldığı esnada başka bir meslektaşımızdan tarafımıza gelen ihbarda, Hatay Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü binasının bitişiğindeki tek katlı, hasarsız Yapı Denetim ve Malzeme Müdürlüğü binasının yıkımı için ekiplerin geldiği, bu binanın AFAD gönüllülerince revir olarak kullanıldığı, aynı bina içerisinde yapı test laboratuvarının bulunduğu fark edildiği, içerideki laboratuvar sonuçlarını ve karot raporlarını içeren evrakların bir odada muhafaza altında olduğunu bu sebeple yıkıma AFAD gönüllüleri desteği ile müsaade edilmediği ancak Hatay Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü'nün ana binasında tehlike arz edecek

ve henüz enkaz altındaki insanlar çıkarılmamışken acil müdahaleye gereksinim duyulacak bir hal olmadığı halde yıkım çalışmalarının başlatıldığı bildirilmiştir.

Bunun üzerine Hatay Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü binasına üyelerimizce intikal edilmiş ve binanın bir kısmının yıkımının gerçekleştirildiği, enkaz aralarında yapı denetim evraklarının ve kuruma ait başkaca evrakların saçılmış halde olduğu tespit edilmiştir. Yapılan hukuksuz işleme müdahale edilerek yıkım çalışmalarını sürdüren ekipler durdurulmuş ve Hatay Baro Başkanı, TBB Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Belediye Başkanı, Valilik ve Milletvekilleri ile iletişim kurulmaya çalışılarak evrakların söz konusu binalardan savcılık eşliğinde tutanak tutularak alınması, Hatay bölgesindeki yıkımların sorumlularının hesap vermesi için yürütülecek soruşturmalarda kullanılacak delil niteliğindeki evrakların güvenle muhafazasını sağlamak için nöbet tutulmuştur. Olay mahalline gelen milletvekilleri ve basın mensupları üyelerimizce bilgilendirilmiştir.

Aynı gece bakanlık üyelerimizin bizzat yaşadıkları olayları yalanlayan gerçeğe aykırı bir açıklama yayımlayarak konuyla ilgili sorumluluğundan manipülasyon yoluyla kurtulmaya çalışmıştır. Öte yandan yapılan bu açıklamayla üyelerimiz de doğrudan hedef haline getirilmiştir. (<https://csb.gov.tr/hasar-tespit-aciklamalariyla-iligili-kamu-spotu-yayinda-bakanlik-faaliyetleri-38444>)

Birkaç gün boyunca süren nöbette derneğimiz üyesi avukatlar dışında çeşitli barolardan ve siyasi partilerden de desteğe gelen avukat ve gönüllüler de dayanışma göstermişlerdir.

Nöbetler sayesinde ve ancak birkaç gün sonrasında delil niteliğindeki evrakların savcılık tarafından tutanak ile teslim alınması sağlanmıştır.

4-) Mülteci/Göçmen Düşmanlığı

Yaşanan depremler neticesinde etkilenen bölgelerde yapılan tespitlerin birçoğunda yer aldığı gibi Antakya, Samandağ ve Defne bölgelerinde de depremzede mültecilerin ve göçmenlerin nefret söylemi ve düşmanlaştırma, barınma ve yardımlara erişememe gibi sorunlarla karşı karşıya kaldığı; göçmen ve mültecilerin arama-kurtarma çalışmaları sırasında ayrımcılığa maruz bırakıldıkları, Türkçe bilmedikleri için enkaz altında hayatta olmalarına rağmen ses çıkarmaya çekindikleri, temel ihtiyaçlara yönelik bölgeye geç ulaştırılan yardım malzemelerinden eşit şekilde faydalanamadıkları, nefret söylemleriyle yağmacı olarak hedef gösterildiklerinden yardım istemedikleri tespit edilmiştir.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremden sonra devlet bölgeye günlerce ulaşamamış/ulaşmamış, depremzedeler birçok yerde ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla zincir marketlerden ihtiyaçlarını temin etmek zorunda kalmışlardır. Bu duruma ilişkin ilk görüntüler 6 Şubat 2023 tarihinde sosyal medyaya yansımıştır. Bu görüntülerin akabinde siyasi programını mültecilere karşı halkı kin ve düşmanlığa sürüklemek üzerine kuran Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ 6 Şubat saat 18.41'de sosyal medya aracılığıyla "*Bölgeden*

alçakça yağma görüntü ve haberleri geliyor. Yağmacılara karşı asker ve polise vur emri verilmeli. Aksi takdirde ülke olarak önü alınamayacak başka olaylar ile karşı karşıya kalacağız. @RTErdogan" şeklinde paylaşımda bulunarak vur emri talep etmiştir. Dikkat çekmek gerekir ki vur emri talebinde mülteci-yurttaş ayrımı yapılmamaktadır. Toplumun geniş kesimlerinde bu talebe karşı büyük bir öfke ve tepki oluşmuştur. Bunun akabinde Ümit Özdağ bölgeye giderek, "Suriyeli yağmacı haberleri" ile "depremzedeler arasından Suriyeli mültecilere/göçmenlere öncelik tanındığı haberlerini" yaymaya başlamıştır. Ümit Özdağ'ın deprem bölgesinden yaymaya çalıştığı haberlerin tamamı yalanlanmış olup, deprem bölgesindeki depremzede göçmenleri/mültecileri hedef gösteren başta Ümit Özdağ olmak üzere tüm şüpheliler hakkında derneğimiz tarafından suç duyurusunda bulunulmuştur.

7 Şubat 2023 tarihinde yayımlanan İçişleri Bakanlığı'na bağlı Göç İdaresi Başkanlığı'nın "Deprem Mağduru Yabancıların Yol İzni Talepleri Hakkında" konulu genelgesi ile depremzede göçmenler/mülteciler kaderlerine terk edilmiştir. Genelge sonrasında yayılan yalan haberler ve hedef göstermeler sebebiyle can güvenlikleri tehlikeye giren geçici koruma altındaki yabancılar/göçmenler ve mültecilerde "gönüllü" geri dönüşler olduğu açıklanmıştır.

"Türkiye'yi, 6 Şubat'ta sarsan Kahramanmaraş depremlerinde on binlerce yurttaşımızla birlikte, ülkesindeki savaş nedeniyle Türkiye'ye sığınan binlerce Suriyeli de hayatını kaybetti. Deprem felaketi sonrası 35 bine yakın Suriyeli'nin ülkesine geri döndüğü, yaklaşık 2 bine yakın cenazenin de Suriye'ye gönderildiği öğrenildi" (HABERTÜRK 24.02.2023)

Ancak Hatay'da stadyumdaki çadırkente yerli depremzedelerin yerleştirilmesi için Suriyeli ailelerin çadırlardan çıkarıldığı, otobüslere doldurulduğu, nereye götürüldükleri sorulduğunda "cehennemin dibine" ifadesi kullanılarak cevap verildiği tarafımıza yapılan ihbarlar arasında bulunmaktadır.

8 Şubat 2023 tarihinde depremden etkilenen Kahramanmaraş, Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa'da illerinde 90 gün süreyle olağanüstü hâl ilan edilmiş, 10 Şubat 2023 tarihinde Adalet Bakanlığı tarafından deprem bölgesinde yaşanan hırsızlıklara karşı soruşturmaların hızlandırılmasına ilişkin Genelge yayımlanmıştır. İktidar ile muhalefet partileri depremde oluşan yıkımın vahametini gizlemek amacıyla düşman yaratmaya çalışmış ve göçmenleri/mültecileri hedef göstermiştir. Bu durum deprem bölgesinin tamamında depremzede göçmenlerin/mültecilerin ayrıca can derdine düşmesine sebep olmuştur.

Antakya Defne ve Samandağ'da ise göçmen/mülteci düşmanlığı bir süre depremin yıkımı ile iç içe geçmiş, halkın güvensizlik ve huzursuzluk duygusunu arttırmıştır. Bu ilçelerde halkın çoğunluğunun Arap olması sebebiyle halk kısa sürede kolluk güçleri için hedef haline gelmiş, göçmen/mülteci düşmanlığı, göçmenler/mülteciler ile birlikte tüm halkın hedef haline gelmesine sebep olmuştur. Göçmen/mülteci düşmanlığının, göçmenler/mülteciler başta olmak üzere Samandağ ve Antakya nüfusuna karşı uygulanan devlet terörü için büyük bir alan açtığı, aksayan yardım ve arama kurtarma faaliyetlerine karşı tepkiyi örtmede araç olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Hatay'da Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan alınan bilgiye göre yağma iddiası ile müdahale edilen 50 adli vaka olduğu ve bunların çoğunluğunun asılsız çıktığı öğrenilmiştir. 26 Şubat 2023 tarihinde Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamada da yağma iddiası ile 4 vaka ve 4 tutuklama olduğu açıklamıştır.

İşkence ve Kötü Muamele başlığı altındaki Kurtuluş Caddesi vakasında da değinildiği üzere depremzede olan ve yakınlarını enkaz altından çıkartmaya çalışan Suriyeli mültecilere kolluk tarafından işkence ve kötü muamele uygulandığı durumlarla karşılaşmıştır.

5-) Adli Vakalar ve Diğer Durumlar

Hatay'da depremle birlikte adli vaka olduğu bilgisi alınsa da genellikle yağmacı sanılarak alıkonulan ve darp edilen kişiler ile ilgili vakalar olmuştur.

13 Şubat günü ise saat 12.00 civarında Sevgi Parkı tarafında kurulan AFAD çadırlarının olduğu bölgeden gelen bir gönüllü, bölgeye birlikte geldiği başka bir AFAD gönüllüsü tarafından araç içinde taciz edildiğini, sonrasında ise darp edildiğini söylemiştir. Gelen kişi ile görüşme yapıldıktan sonra taciz olayının gerçekleştiği alana gidilip araç aranmış ancak hem aracın hem de failin alanda olmadığı tespit edilmiştir. Tekrardan mağdurun yanına gelindiğinde ilk önce Dostluk Parkı içerisinde kurulan revirde 2 avukat 1 ortopedist 1 tane de psikiyatrist tarafından ilk muayenesi yapılmış ve bulguları 2 avukat tarafından tutanak altına alınmıştır. Sonrasında hukuki süreç ile ilgili kendisi bilgilendirilmiştir. Akabinde Mustafa Kemal Hastanesine gidilmiş, orada da acil hekimi tarafından muayenesi yapılmış ve ilaç yazılmıştır. Ancak deprem şartlarından dolayı giriş ve kayıt evrakı da dahil resmi evrak bulunmamaktadır. Durum sadece A4 kâğıdı şeklinde resmi olmayan bir evrakta muayene ve doktor imzası ile kayıt altına alınabilmiştir. Yine güvenlik sorunundan ve dezenformasyondan dolayı giriş adli vaka olarak değil normal giriş olarak yapılmıştır. 15 Şubat günü alandan ayrılan gönüllü ile tekrar iletişime geçilmiş Bulunduğu şehirde derneğimiz üyesi olan başka bir avukata yönlendirilmiştir. Ankara Şube'den bir kadın meslektaşımız da mağdur ile süreçle ilgili görüşmüştür. Derneğimizin gönüllü olarak hukuki süreci takip edeceği bilgisi kendisine verilmiştir.

Hatay'da arama kurtarma çalışmalarına katılmak üzere ülkeye gelen 3 Yunan vatandaşının gözaltına alındığı bilgisi üyelerimiz emniyete geçmişlerdir. Emniyet, meslektaşlarımıza kişilerin ihbar üzerine emniyete getirildiğini söylemiş. 3 Yunan vatandaşının gözaltında olmadığı, haklarında yalnızca idari sebepler ile işlem yapıldığı yönünde beyanda bulunmuşlardır. Ancak buna rağmen serbest bırakılmadıkları gibi, telefonlarına el konularak inceleme yapılmaya çalışıldığı da öğrenilmiştir. Kolluğa yapılan işlemin gözaltı işlemi olduğu anlatılmıştır. Ülkeye vize ve pasaport prosedürlerine uygun şekilde giren Alexis, Takis ve Michail'in Yabancılar Şubesinde gözaltında tutulmuşlardır. Sonrasına 3 Yunan vatandaşının Adana Göç İdaresine götürülmesine karar verildi. Yunanistan Başkonsolosluğu'na da tarafımızca bilgi verilmiştir. Arama kurtarma çalışmaları için ülkeye gelen Yunan

vatandaşlarının İstanbul Havaalanından ülkelerine gönderilmişlerdir. Alexis, Takis ve Michail ile tercüman eşliğinde görüşme yapılmış, sağlık durumlarının iyi olduğu teyit edilmiş, ilgili kurumlara bilgi verilmiştir.

